

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerat do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300 Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Dr. Maček predlaga izvenstrankarsko vlado

Senzacionalni dogodki današnjega dopoldneva. — Druga avdijenca dr. Mačka. — Možnost vlade Miloša Savčiča ali Slobodana Jovanovića.

Odločitev bo padla še le po pravoslavni praznikih.

— Beograd, 5. januarja. V razpletu krize je prišlo danes do značilnega preokreta. Dočim je sinoči vse kazalo na to, da bo kriza rešena z obnovo starega režima, je današnja ponovna avdijenca dr. Mačka pokrenila razvoj dogodkov v popolnoma novo smer. Po današnjih dopoldanskih avdijencah se splošno govori o izvenstrankarski vladi strokovnjakov. Kot najresnejša kandidata za sestavo take vlade se imenujeta inž. Miloš Savčič in univerzitetni profesor Slobodan Jovanović, ki sta oba pozvana za popoldne v avdijenco.

Ta preokret v razvoju krize je pripisovati v prvi vrsti predlogu dr. Mačka, ki ga je stavil na današnji avdijenci. Dr. Maček je, vztrajajoč pri svojem včerajšnjem stališču, da je mogoča rešitev državne krize samo potom temeljite preureditve države, predlagal sestavo izvenstrankarske vlade, ki bi prožila dovoljno garancijo za uspešno izvedbo državne reforme. Demokrati smatrajo ta predlog za sprejemljiv radikalni pa se o njem še niso izjavili.

Vsekakor sodijo v vseh političnih krogih, da so na tej osnovi možni nadaljnji razgovori. Radi tega tudi ni pričakovati nikakih odločitev pred pravoslavni božičnimi prazniki, ker se bodo konzultacije in pogajanja gotovo še zelo zavlekla.

Včerajšnje avdijence

— Beograd, 5. januarja. Današnji dan je napočil v nervoznem pričakovanju odločitve krone. Konzultacije na dvoru so bile včeraj v glavnem zaključene. Tekom včerajšnjega dne so bili v avdijenci dr. Maček, Ljuba Davidović, Svetozar Pribičević, dr. Hrasnica in dr. Korošec ter nato ponovno Ljuba Davidović in Velja Vukičević. Vladoarju so torej znani sedaj predlogi vseh političnih faktorjev.

Stališče posameznih strank

Po predlogih, ki so jih stavili posamezni politični voditelji o priliki konzultacij na dvoru, je situacija nekako sledeča:

Pri radikalnih obstojata dve nasprotujoči si struji: na eni strani je Velja Vukičević, ki se zavzema za nadaljevanje dosedanjega režima v obliki trojke in ki predlaga delovno vlado, ki bi naj sprejela proračun in ostala tako dolgo na krmilu, da bi razmere »dozorele« za sporazum s Hrvatji. Drugo strujo v radikalni stranki predstavlja Aca Stanojević z glavnim odborom. Aca Stanojević je proti nadaljevanju sedanje politike in taktike od Hrvatov in predlaga, naj bi se našel tak izhod iz situacije, da bi bili zadovoljni tudi Hrvatji.

Demokrati, ki so izzvali krizo vlade, so seveda zainteresirani na tem, da se reši kriza v cilju njihovih želj in predlogov. Demokrati so v svojih predlogih za to, da se da Hrvatom odnosa KDK primerno zadovoljenje s tem, da se Narodna skupščina takoj razpusti in razpše nove volitve. Volilna vlada naj bi se poverila koaliciji, ki bi jo tolerirala KDK in ki bi nudila dovoljno garancijo za svobodno volitev. Če pa bi se KDK s tem ne zadovoljila, bi bili demokrati celo pripravljeno pristati na homogeno vlado KDK.

Muslimani, ki jih v odsotnosti dr. Spahije zastopa dr. Hrasnica, se kot pristaši trojke zavzemajo za tako rešitev krize, ki bi omogočala nadaljevanje dela v sedanji Narodni skupščini. Po njihovem mnenju naj bi se iz sedanje Narodne skupščine sestavila delovna vlada, ki bi sprejela proračun in nato proučila in pripravila revizijo ustave.

Dr. Korošec se naravno zavzema za nadaljevanje svojega režima in zvesto podpira predloge Velje Vukičevića.

Stališča so torej tako različna, da je težko reči, kako bo rešena kriza. V vrstah KDK so zelo rezervirani in v presojanju situacije skrajno pesimistični. Sinoči se je v vrstah trojke že z vso gotovostjo pripovedovalo, da bo kriza rešena z obnovo starega režima. Te verzije pa so precej utihnile, ko se je v poznih večernih urah izvedelo, da je ponovno pozvan v avdijenco dr. Maček. Iz tega se sklepa, da se vladar še ni odločil in da se bodo konzultacije na dvoru še nadaljevale.

Ponovna avdijenca dr. Mačka

— Beograd, 5. januarja. Ob 12. Kakor se je sinoči napovedovalo, je bil dr. Maček danes dopoldne ob 10. fakulčno ponovno pozvan v avdijenco h kralju. Avdijenca je trajala nad pol ure. Ko se je dr. Maček vračal in je bil že v avtomobilu, ga je kralj ponovno pozval nazaj in ostal še četiri ure z njim v razgovoru. Ta dvojna avdijenca dr. Mačka je izzvala v vseh političnih krogih največjo pozornost. Ko se je dr. Maček malo pred 11. vračal z dvora, so ga novinarji takoj obkolili s celo kopico vprašanj. Dr. Maček se ni hotel izjaviti o poteku svoje avdijence, marveč obljubil novinarjem, da bo izdan komuniké. Dr. Maček se je nato odpeljal na stanovanje Svetozarja Pribičevića, kjer je poročal zbranim poslancem o rezultatu svoje avdijence. Za tem je izročil posl. Jelašić novinarjem sledeči komuniké:

«Predsednik dr. Vladko Maček je bil danes ob 10. ponovno sprejet v avdijenci, ki je trajala pol ure. Ko je dr. Maček že odhajal in je že vstopil v svoj avtomobil, ga je kralj ponovno pozval nazaj in ostal z njim še četiri ure v razgovoru, ki se je nadaljeval v istem smislu, pravcu in na isti osnovi, to je na podlagi sklepov z dne 1. avgusta 1928. Pri tej priliki se je razgovor dotaknil tudi vprašanja in načina postopanja in je dr. Maček predlagal kralju sestavo nepolitične vlade, ki bi imela zaupanje kralja in ki bi po svoji

Seji radikalnega in demokratskega kluba

Radikalni bi radi kovali kapital iz včerajšnjega stališča KDK. — Njihov klub zahteva obnovo starega režima. — Demokrati predlagajo nadaljevanje pogajanj s KDK.

— Beograd, 5. januarja. Zahteve in predlogi, ki sta jih postavila v svojih včerajšnjih avdijencah oba predsednika KDK glede rešitve državne krize, so izzvali v beograjski politični krogih in v beograjskem tisku mnogo hude krvi. Hegemonisti so takoj izrabili to priliko in na vse strani dokazovali, da so ti predlogi naravnost revolucionarni in da o njih ne more biti niti govora. Ljuba Davidović in Velja Vukičević sta sklicala za danes dopoldne seje svojih poslanskih klubov, da slišita tudi njihovo mnenje.

Seja radikalnega kluba je bila dokaj kratka. Po Vukičevićevem referatu o razpletu krize je radikalni klub sklenil, da je smatrati zahteve in predloge KDK za nesprejemljive in da naj Vukičević slejkoprej vztraja pri tem, da se reši kriza z obnovo prejšnjega režima, bodisi v obliki četverne ali trojne koalicije.

Demokratski klub se je sestel k svoji

sestavi prožila garancijo za uspešno izvedbo predlagane državne preureditve.

Odločitve ne bo pred pravoslavni božičem

Vaš dopisnik je nadalje izvedel, da je kralj izjavil dr. Mačku, da odločitev pred pravoslavni božičem ne bo padla in da raditega lahko mirno odpotuje v Zagreb, če noče počakati v Beogradu.

Avdijenca Ace Stanojevića

Po avdijenci dr. Mačka, ki je naravno predmet najrazličnejših komentarjev, je bil sprejet v avdijenco Aca Stanojevića. Njegova avdijenca je trajala od 11. do 11.30. Aca Stanojević se je posvetoval pred tem s poslancem Stevo Jankovićem in dr. Kostićem. ki sta ga obvestila o stališču, ki ga je zavzel na svoji današnji seji radikalni poslanski klub.

Ponovna avdijenca Ljube Davidovića

Ob 11.30 je bil nato sprejet v avdijenco še Ljuba Davidović. Njegova avdijenca ob 12. še traja. Kakor pa se zatrjuje v poučenih krogih, gre pri Davidovićevi avdijenci zgolj za poročilo o stališču, ki ga je glede predlogov dr. Mačka zavzel na današnji seji demokratski poslanski klub.

Stališče demokratov

— Beograd, 5. januarja ob 13. Ljuba Davidović se je par minut po 12. vrnil iz dvora. Odšel je v demokratski klub, kjer je bilo zbrano vodstvo demokratske stranke. Novinarjem je pred tem izjavil, da je v avdijenci poročal kralju samo o sklepu demokratskega kluba, ki je fiksirano v naslednjem komunikéju:

«Na današnji seji demokratskega kluba je predsednik Ljuba Davidović obrazložil potek krize in sporočil stališče KDK. Klub se je solidiziral s predsednikom v mišljenju, da demokratska stranka, vstrajajoč na politiki sporazuma in pri svoji izjavi za revizijo ustave, ne more sprejeti stališča in postopanja za njegovo izvedbo, kakor sta jih predlagala predsednika KDK. Pač pa se demokratski klub nadeja, da bi nadaljevanje razgovorov o tem vprašanju zblížalo obojestranske poglede.»

Glede na stališče, ki ga je zavzel v svoji današnji avdijenci dr. Maček, so demokrati opoldne naglašali, da bi z največjim veseljem pozdravljali sestavo vlade, sestavljene iz ljudi, ki uživajo vsestransko zaupanje. V zvezi s tem so se širile verzije, da bo popoldne pozvan v avdijenco inž. Miloš Savčič, ki da bi bil najbolj pripravna oseba, da sestavi tako vlado.

govem predlogu, naj bi se sestavila nepolitična vlada, so zlasti v demokratskih krogih naglašali, da je ta predlog brez nadaljnjega sprejemljiv.

Opoldne je izvedel vaš poročevalec z dobro informirane strani, da bo pozvan popoldne v avdijenco univerzitetni profesor Slobodan Jovanović, znani strokovnjak za ustavno pravo. Po eni verziji ima ta avdijenca predvsem

namen, da sliši krona strokovno mnenje sklepov z dne 1. avgusta. Po drugih verzijah pa obstaja baje namera, poveriti profesorju Jovanoviću sestavo vlade v smislu predloga dr. Mačka. Vsekakor pa se je opoldne zatrjevalo v vseh političnih krogih, da še ni računati s skorajšnjo rešitvijo krize, marveč da je pričakovati odločitev krojne šele po pravoslavni božiču.

Sneg, mraz, megla in poplave

Snežni meteži povzročajo prometne težave po vsej Evropi. — Vihar na Španskem. — Rimu grozi poplava. — Na Črnem morju leži neprodorna megla.

— Sarajevo, 5. januarja. Včeraj je na področju sreza Foča divjalo strašno neurje, ki je trajalo še danes popoldne. Pretrgane so vse telefonske in brzojavne žice in porušeni brzojavni drogovi, tako da je ves telefonski in brzojavni promet prekinjen. Ne ve se še, ali je neurje zahtevalo tudi človeške žrtve. Dejstvo je, da je bilo mnogo ranjenih, ker je vihar porušil tudi mnogo hiš.

— Trst, 5. januarja. Mraz je nekoliko popustil. V goratih dolih listre ne prestopa snega, tako da je promet po cestah popolnoma nemogoč. Železniški promet se mora še vedno boriti z največjimi težavami.

— Rim, 5. januarja. Vsled tajanja snega in nihavov je Tibera tako narasla, da je v svojem spodnjem toku prestopila bregove in grozi tudi Rimu vsak hip s poplavo. Pri Magliana, predmestju Rima, so pod vodo prostrane poljane. Voda je odnesla več mostov in porušila mnogo hiš. Na pomoč je bilo poslano vojaštvo, ki pa se omejuje pri svoji reševalni akciji zgolj na reševanje ljudi, dočim je imetje prizadetega prebivalstva izročeno na milost in nemilost razdivjanemu elementu.

— Weimar, 5. januarja. Na Turinškem je radi snežnih zametov ustavljen celokupni železniški in avtomobilski promet. Zapadlo je že nad 2 metra snega, a še nepre-

stano snega. Mnogo avtobusov je obtičalo v snegu. Dva avtobusa, v katerih je bilo okrog 20 potnikov, sploh pogrešajo in jih doslej niso mogli najti. Obstaja bojazen, da so poniki zmrznili. Železniški promet je docela ustavljen, ker ni mogoče očistiti prog, ki jih vihar sproti zamede.

— Bukarešta, 5. januarja. Na Črnem morju leži že nekaj dni gosta megla, ki otežkoča parniški promet. V Kostanci so prešli klice na pomoč s parnikov, ki so na Črnem morju v nevarnosti, da se potopijo.

— Madrid, 5. januarja. Po vsej Španiji bošne snežni meteži, kakršnih ne pomnijo že mnogo let. Železniški in avtomobilski promet je v posameznih pokrajinah docela prekinjen, drugod pa se vrši z velikimi omejitvami in skrajnim naporom. Vlaki vozijo povsem neredno in je odvisno zgolj od položaja na poedinah progah, v kakem obsegu se vzdržuje promet. Snežnim metežem se je v Saragozi pridružil še silen urkan, ki je razkril mnogo hiš, porušil vse brzojavne in telefonske napeljave in potrgal v mestu in v okolici celokupno električno omrežje. Mesto je brez luči. Radi potrganih vodov močne napetosti se je pripetilo mnogo smrtnih nesreč. Na več krajih je nastal požar, ki so ga omejili le s največjimi napori.

Nova senzacionalna razkritja v pariškem finančnem škandalu

Najdena evidenca ministrov in politikov, ki so prejeli od ge. Hanau letno milijonske podkupnine.

— Pariz, 1. januarja. Liberté objavlja senzacionalno vset o finančnem škandalu «Gazette du France». List objavlja, da je vodila Hanauova kot svojačasno prošl morilec žensk Landru evidenco vseh politikov, ki so bili podkupljeni. V tej knjigi je zabeleženih 61 odjemalcev, med njimi tudi dva bivša ministrska predsednika in številni parlamentarci. Podkupljeni so prejeli letne zneske od 200.000 do 1 milijon 800.000 frankov letno. List zatrjuje, da je med podkupljenimi politiki tudi bivši

komunistični poslanec Vaillant-Couturier, ki sedaj iz nepravdnosti vsako jutro v listu «Humanité» grmi proti «škandalu Hanau-Poincaré». Ta knjiga Hanauove bo prinesla še druga presenečenja. List obtožuje preiskovalnega sodnika, da je obtožil manjše dozdevne delničarje, ki so ostali vsled nezkušenosti žrtve, samo zato, da bi odvrnili pozornost javnosti od politikov, ki so bili okoli Hanauove in ki nosijo glavno krivdo za ta škandal.

Preiskovalni zapor Puniše Racića in tovarišev potrjen

— Beograd, 4. januarja. Kolegij prvega oddelka beograjskega sodišča prve stopnje je več dni pregledoval obsežne akte o poslancih Puniše Raciću, Tomi Popoviću in Dragoslavu Jovanoviću Lunetu, ki so v preiskavi zaradi umora hrvatskih poslancev St. in Pav. Racića ter dr. Gjura Basarička in poskušnega umora poslancev dr. Ivana Pernarja ter Ivana Grandje. Po pregledu aktov je včeraj sodni kolegij postavil vse tri poslance pod obtožbo in odobril njihov preiskovalni zapor. Puniša Racić je obtožen zaradi direktnega in poskušnega umora, a njegova tovariša zaradi sokrivde pri umoru, in sicer Toma Popović kot soudeležene, ki je prigovarjal k umoru Stjepana Racića, Jovanović Lune pa kot psihični in fizični pomagač pri poskusu umora dr. Pernarja.

Prva dva obdolženca sta radikala, dočim je Jovanović Lune, kakor znano, Davidovićev demokrat. Sprito obsežnosti aktov, ki jih je toliko, da je samo za njihovo čitanje potrebno več dni, se bo proces nedvomno še zelo zavlekel. Zagovorniki obtožencev so danes vložili pritožbo proti sklepu sodnega kolegija. O pritožbi bo sklepala kasacija.

Rusija za sporazum z Rumunijo

— Varšava, 5. januarja. Tukajšnji romunski poslanik je brzojavil v Bukarešto, da bo Rusija ponudila sklenitev pogodbe o nevtralnosti in o nenapadanju tudi Rumuniji.

Odkup tobaka v Hercegovini

— Mostar, 5. jan. Te dni se je v vsej Hercegovini začelo odkupovanje tobaka.

Volitve v Moskvi

— Moskva, 5. jan. Včeraj so se pričele volitve v Leningrajske soviete, ki bodo trajale do 5. februarja. Doslej se je vršilo 45 volilnih shodov, ki se jih je udeležilo 50.000 oseb.

Grško zunanje posojilo.

— Atene, 5. jan. Finančni minister Maris in pooblaščenec newyorškega bančnega zavoda Seligmann sta podpisala predhodni protokol o razpisu ameriške tranše grškega zunanjega posojila.

Naročite se

na najcenejši dnevnik v naš državi

SLOVENSKI NAROD

Mesečna naročnina 12 Din

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V preteklem prometu so notirali: Amsterdam 0.—22.855, Berlin 13.525—13.555 (13.54), Bruselj 0.—7.9122, Budimpešta 0.—9.9267, Curih 1004.1—1007.1 (1006.6), Dunaj 7.906—8.026 (8.011), London 275.68—276.48 (276.08), Newyork 56.7—56.9 (56.8), Pariz 221.47—223.47 (222.47), Praga 168.15—168.95 (168.55), Trst 296.9—298.9.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.1265 Dunaj 73.08, Milan 27.185, London 25.19, Newyork 519.25, Pariz 20.296, Praga 15.88.

Klerikalno „delo“ za naše rojake v Italiji

Slovenskega in hrvaškega življa v Italiji ne preganja samo fašistični režim, ampak tudi cerkvena oblast, ki je po trditvah klerikalcev popolnoma neodvisna od fašizma. — Kaj je Vatikan že ukrenil proti školam, ki preganjajo v Italiji slovenske duhovnike in izganjajo slovenski jezik iz cerkvenih ustanov?

Razmere naših rojakov v Italiji so se po ratifikaciji nettunskih konvencij znatno poslabšale. Zakaj, kakor hitro smo dali Italijanom vse, kar smo mogli dati, niso imeli nobenega poudarka več ozirati se na nas ter naša narodna čustva. In fašistiški režim je uvedel preganjanje našega življa v povečanem obsegu. Naši ljudje so postali v Italiji brezpravna raja in nasilna asimilacija slovenskega in hrvaškega življa se vrši v Italiji s posebej uspešno brzino.

Krivda za vse to pada tudi na Vukličev. Koroščevo vlogo, ki je smatrala za nujno potrebno ratifikacijo nettunskih konvencij, pri čemer je bila gluha za vsa svarila. Reči se tudi mora, da je bila prav zahteva po ratifikaciji nettunskih konvencij povod nadaljnjim notranjopolitičnim dogodkom v Jugoslaviji in vsem zapletitijem, ki so nastali pozneje v našem državnem življenju in zmanjšali ugled naše države. V svoji zaslepljenosti je Vukličev — Koroščevo vlogo pričela s prelivanjem krvi na beograjskih ulicah, ko so dištali protesti proti ratifikaciji teh konvencij. Še bolj pa proti zatiranju naših rojakov v Italiji. Policija je nastopala z orožjem proti patriotskim manifestom tudi v Zagrebu, Ljubljani, v Splitu in drugod ter zatirala glas tistih, ki so javno protestirali proti fašistovskim nasilstvom. Zatiranje svobodne besede lastnih državljanov je povečalo nasprotstva med strankami v parlamentu, protesti proti policijskemu nasilju so se množili in tako je končno prišlo tudi do 20. junija, ki je osramotil našo državo pred vsem kulturnim svetom ter zmanjšal njen ugled, kakor tudi njeno odprano silo na zunaj.

Režimovci so zagovarjali zatiranje izrazov patriotskega čustva izgovorom, da je treba doseči za Italijo bolj prijetne odnose, dosegljivi pa so nasprotno. Klerikalni tisk je v svojem demagoškem celotnem, da je dr. Korošec kot notranji minister prepričan celo vojno v Italijo, ker je poslal na ulice policijo pretepati in streljati lastne ljudi. In dočim je beograjski režim razvnel z vsemi silami notranjopolitične strasti ter se mu je končno s prelivanjem krvi tudi posrečilo odvrniti pozornost javnosti od naših zunanjih problemov, se je fašistična Italija smejala v pest in še bolj pritiskala na naše ljudi onstran meje.

Postopanje klerikalne stranke, zlasti pa njenega voditelja dr. Korošca, je naletelo na obsojdo pri vseh trezno in patriotsko mislečih ljudeh. Prišli so se s studom obratovati od klerikalcev, ki so zaradi strankarskih interesov pozabili na življenjske interese našega naroda v Italiji. Da bi klerikalci popravili mučen vtis, ki so ga napravili s svojo politiko v naši javnosti, so pozneje, ko je bila ratifikacija nettunskih konvencij že izvršena, pričeli objavljati v svojem tisku sami napade na fašistovsko Italijo, ki se od časa do časa ponavljajo.

To pa so prazni protesti brez stvarne podlage. Trenutek, ko bi bilo lahko še kaj izsiliti od službene Italije v korist našega življa onstran meje, je Vukličev — Koroščevo vlogo zamudila in mi nimamo nobenega orožja, vsaj diplomatskega ne, da bi se lahko z njim zavzeli za naše ljudi. Kaj je naredila dr. Koroščevo vlogo za varstvo slovenskih pravic Slovencev in Hrvatov v Italiji?

Ako bi imeli klerikalci resno voljo poma-

gati našim ljudem, bi jo seveda lahko pokazali še na drug način in ne samo s papirnati protesti proti fašistični Italiji. Zatiranje našega življa v Italiji se vrši tudi od strani katoliške cerkve. Znano je, kako se sistematično izganja slovenska in hrvaška duhovščina iz slovenskih in hrvaških župnij v Italiji, čeprav ne spada nastavljanje duhovščine morda v okvir fašistične uprave. Dočim se na eni strani izganja slovenska duhovščina se na drugi strani tudi onemogoča v Italiji dostop v druge javne službe, bi bilo pričakovati, da bi se naši dijak tamkaj bolj posvečali duhovniškemu poklicu ako bi jim bilo sploh mogoče. V Julijski Krajinu obstoje trije škofijski konvikti za srednješolce, v Gorici, v Kopru in na Reki. V tamošnjih krajih vlada veliko pomanjkanje duhovščine, zlasti slovenske, vendar pa skrbe škofije, da prevladujejo v navedenih konviktih Italijani. Čeprav se vzdržujejo s podporo slovenskega in hrvaškega naroda, naši dijak sploh težko pridejo v te konvikte. V Gorici ima dijaško semenišče sijajno palačo, v kateri pa se poučuje razen verouka vse italijansko. V drugem semenišču v Kopru je vodstvo popolnoma italijansko in v njem je našim dijakom celo prepovedano govoriti v materinskem jeziku. V njem se tudi verouk poučuje v italijanskem jeziku čeprav je polovica dijakov slovenske in hrvaške narodnosti. V konviktu na Reki je še slabše. Kdo se hitro ne italijanizira, mora oditi. Slovenski reneat škof Saln je izgnal bogoslovca Slovence ker je z dijakom Slovence govoril slovensko. Ako naši srednješolci dovršijo študije, so vzgojeni v strogo reneat-skem duhu, ker so se vzgojili v cerkvenih zavodih po fašističnih načelih.

Odveč bi bilo navedeti še druge primere. Ugotavljamo, da doslej še nikdar nismo čuli, da bi naši klerikalci kdaj posredovali pri Vatikanu, naj se zavzame za pravice našega naroda vsaj v cerkvi in v cerkvenih ustanovah. Cerkevni aparat v Italiji služi zvesto fašistovskim stremeljem in čeprav hoče iliti katoliška cerkev nekaj mednarodni značaj, ni nikogar, ki bi proti temu protestiral.

Nobenega dvoma ni, da bi naši klerikalci lahko posredovali pri Vatikanu za naše ljudi onstran meje, ako bi imeli voljo. Njim Vatikan verjame, nam pa ne, ker smo »brezverci«. Doslej pa še nismo čuli o nobenem takem koraku, niti nismo čuli, da bi Vatikan ukoril tiste italijanske cerkvene dostojanstvenike in njim podrejene organe, ki izganjajo ne samo slovenski jezik iz cerkve in cerkvenih ustanov, ampak preganjajo tudi ljudi katoliškega mišljenja samo zaradi tega, ker so druge narodnosti.

Če si je dr. Korošec sam izbil kot predsednik vlade iz rok orožje za varstvo koristi slovenskega življa v Italiji, zakaj potem slovenski klerikalci ne apelirajo na Vatikan, naj bo pravičen vsem svojim vernikom, ko vendar trdijo o njem, da je povsem neodvisen od fašistovskega vpliva?

Prav bi bilo, da bi naši klerikalci pokazali svojo narodnost in svoje odločitve vsaj tam, kjer hočejo biti absolutni gospodari. Potem bi njihove jeremiade o preganjanju našega življa v Italiji pridobile na stvarnosti in bi se ne moglo reči, da jih govore samo zato, ker bi radi izbrisali vtis svoje politike, ki ni škodovala samo našim rojakom v inozemstvu, ampak je tudi zmanjšala ugled in vpliv naše države na zunaj.

diši po motivu, mora na ploščo. Poleti lov za dekleti in rekordi, sedaj lov za motiv. In je tudi motiv, če brika smučarka pomoli svoje nožice z dilcami vred v zrak. Takrat je šele treba pokazati vse fotografске sposobnosti »Božanstven motiv« je vzkljnil v sredo podjeten amater, toda amater se ni dal ugnati in je svečano zatrdil, da je imel na plošči povsem drug motiv. »Se videl vas nisem.« je nedolžno pripomnil in se potrudil, da čim prej izgine iz njene bližine.

Po naporu se prileže počitek in založaj. Okoli 6. se napolni gostilna pri Čadu. Tam je shajališče brhkih smučark, zastavnih in zagorelih smučarjev, tja pripeljejo mamice svoje deco. Na kofetek ali pa topej čaj z limono. Smučarji so gladni, ko volkovi. Njih deviza je: Kranjska klobasa pa brizgane! Smučarke, ki so ponavadi sladkosnede, se zadovolje s čokolado ali pa s sladko smetano. Pri Čadu si vsi privležejo dušo, pogaje željo in malce spočijejo. Potem ge zopet v hrib, vse do teme. Deca jo pa že popreje z mamico in očkom odrine domov.

To je zimska radost, zimske veselje. Jutri v nedeljo bo najmanj polovica sportne Ljubljane na nogah. Oni ki imajo »dilce« in sanke, jo ubero v vse smeri. Nekateri lo mahnejo v Podutik drugi še dalje tretji sejo na vlak, ki jih popelje v Kranjsko goro, v Bohinj ali celo na Pohorje. To vse zavisi od časa in od finančnega razpoloženja. Tisti, ki so namreč bolj šibko podkovani, in oni, ki so še začetniki, ostanejo v Ljubljani in bodo polnili prelepi Rožnik ali pa strmi Golovec.

Tudi drsalci pridejo na svoj račun, če le ne bo preveč južno. Delavci iz »Stokglajsa« in drugod, so vse dni pridno čistili drsalnice, ki je sedaj gladko, ko dvoje ogromnih zrcal. Če pojde vse po sreči bo tudi v nedeljo na ilirskem drsalšču veselje ilirjani so čudni, a kumstni ljudje. Solnce se boje kakor vrag križa in zato so napeli čez vse drsalnice velike plachte. In mu solce res ne more do živga, zakaj neprestano je v senca. Lani so Ljubljanci ugibali, kaj neki pomenijo velike plachte, potem jo je pa nekdo »pogruntal«, da zato, ker Ilirija ne mara, da hodijo Ljubljanci tja »ferbec paste«.

S snegom in zimo so zadovoljni tudi vsi oni trgovci, ki so imeli na zalogi smučke, sanke in drsalke, zakaj zdaj pridejo na svoj račun. In tudi oni, ki imajo galose, se nimajo kaj pritožiti. Če še ni »plundre«, pa še bo. No, bomo videli, je dejal slepec in gluhec ga je slišal.

Sarajevo pod vodo

Iz Sarajeva poročajo, da je radi neprestanega deževja zelo narasla reka Miljacka in je preplavila bregove ter se razlila po mestu. Prednočnim je voda prodrla v mestno elektrarno in preplavila stroje. V hipu je bilo mesto v temi. Z največjim napotom se je posrečilo spraviti v pogon rezervne stroje, ki jih še ni dosegla voda. Voda je pa po mestu popolnoma razruvala ulice. Skoro vse ulice so poškodovane. V nekaterih je voda izpodjedla tri cestne električne železnice, tako da je bil tramvajski promet v teh ulicah ustavljen. Mesto je nudilo za časa preplave strašno sliko. Voda je v potokih tekla z bregov v Miljacko.

Tudi v okolici ni bilo nič boljše. Potoki so preplavili skoro vse okolice. Od ostalih rek je posebna narasla Bosna, ki je napravila največjo škodo kožarjem, ki so v reki namakali kože, katere je narasla voda odnesla.

Naporna je bila tudi vožnja vlaka na ozkotirni progi Beograd-Sarajevo. Nad postajo pri Ovčaru je moral vlak v največjem dežju obstati, ker je naletel na lokomotivo, ki je skočila s tira. Potniki so morali prestopiti na drugi vlak. To pa še ni bilo vse. Med potjo so morali potniki še dvakrat prestopiti. Voda je namreč izpodjedla na dveh krajih progo ter odnesla cele nasipe, tako da je bil prehod na teh krajih nemogoč. Zadnji prehod je bil tako nevaren, da je eden potnikov, spodrnil in se je skotalil v deset metrov globok prepad. Izvlekli so ga vsega krvavega in opraskanega ter ga odpeljali v sarajevsko bolnico. Zaradi neurja so bile pretrgane tudi vse telefonske zveze, ki so jih šele čez dva dni popravili.

Preiskava v zadevi samomora poročnika Antonijeveča

Poročajo smo že, da se je v Poči mladi poročnik Dobrice Antonijeveč. V smrt ga je gnala nesrečna ljubezen. Vojaške in civilne oblasti so uvelile strogo preiskavo, da dočenejo, kdo je prav za prav zakrivil poročnikovo nesrečo. Sedaj poročajo iz Foče, da je tamošnja policija končala preiskavo, vojaška oblast pa preiskavo nadaljuje in to v največji tajnosti.

Pri Antonijeveču so našli zelo zanimivo korespondenco, iz katere je razvidno, da je imel mladi poročnik kar dve ljubici in je obe silno ljubil. Razen Marije Damjanik, ki je bila menda neposreden povod poročnikovega samomora, je imel ljubavno razmerje z nekim dekletom v Plevljah. Imena tega dekleta vojaška oblast noče izdati, in sicer v interesu nadalje preiskave. Nadalje je preiskava ugotovila, da se je hotel poročnik že poprej ustrčiti, ki pa ni dobro meril. Kroga mu je šla mimo glave in se zaričila v pokrov nočne omarice, kjer so jo tudi našli. Nadalje je ugotovljeno, da je poročnik odšel na božične počitnice v Plevlje. Med njegovima ljubicama je nastal takrat hud prepri in policija je morala intervenirati. Takoj nato je poročnik poskusil izvršiti samomor. Skočil je v reko Čebotino, pa so ga pravčasno izvlekli iz vode. Na dan samomora je dobil poročnik tožbo, v kateri ga je Marija zatožila poveljniku njegovega polka, leti dan je poveljnik prejel tožbo Marijinega zeta proti Antonijeveču. Ko je poveljnik poročnika obvestil o tem, je Antonijeveč stopil v sobo dežurnega častnika, vzel je samokres in se ustrelil v glavo. Poročnik je ostal pri življenju, toda oslepljen je popolnoma. Razen tega mu je kroga ranila tudi možgane in mu zlomila eno kost.

Iz Plevelj so sporočili, da je na tajništvu način izginila iz mesta Marija Damjanik, radi katere je Antonijeveč izvršil samomor. Ko je zvedela, da je Antonijeveč izvršil samomor, je najela avtomobil in se odpala neznanokam. Policija jo zasleduje.

Samomorilni kandidati

Samomorilni poizkusi so po novem letu zopet na dnevnem redu. Vsak dan kronika beleži kak primer ubopa. Doslej so zabeleženi 3 primeri poskusnih samomorov.

V sredo popoldne je 33letni Ivan K. v Tavčarjevi ulici izpil večjo količino solne kisline. Prepeljan je bil z rešilnim avtom v bolnico, kjer so mu na kirurškem oddelku nudili prvo zdravniško pomoč. Zdaj je izven nevarnosti.

V četrtek pop. je pa izpil 30letni soboslikarski pomočnik A. R. pri Poljakovi tovarni na Sv. Petra cesti manjšo količino lizola. Tudi njega so v bolnici rešili. Pomočnik R. je bil dal časa brez posla in to ga je najbrže gnalo v smrt.

Včeraj okoli 10.50 dop. si je pa hotela končati življenje mlada, simpatična služkinja Ivanka U. Mimoidoši in železniški uslužbenec so opazili, da se na prostem izven perona blizu starega kolodvorskega poslopja, kjer je prometna pisarna, spreha v smeri proti Zalogu mlado dekle, ki je bilo videti zelo zamisljeno. Po tiru je proti pisarni vozila prav počasno lokomotiva, ki je bila določena za gorenski potniški vlak. V trenutku, ko je lokomotiva privozila tik pred njo, se je mladenka vrgla na tir tako, da je z glavo prišla čez tračnico, a koleba bi bila šla čez njeno telo. Ker je strojevodja vozil počasi in ker so tudi drugi dajali znake, da naj ustavi, je prednji del stroja dekle tako obrnil, da je prišla popolnoma na sredo tira med obe tračnici.

Na kolodvoru niso mogli ugotoviti njens identitete, ker ni imela pri sebi nikahih dokumentov in ker ni mogla govoriti. V bolnici, kjer je prišla k sebi, je povedala svoje ime. Kaj jo je gnalo v smrt, ni znano, ker dekle ni hotelo povedati.

Civilna letalska šola v Zagrebu

Iz Zagreba poročajo, da je dobil znani zagrebški pilot Vido Kršović dovoljenje za ustanovitev prve civilne letalske šole v naši državi s sedežem v Zagrebu. Kršović si je že nabavil posebno letalo za svojo šolo. Aparat je izdelala znamenita nemška tovarna letal BFW (Bayerische Flugzeugwerke). Letalo je opremljeno z najmodernejšimi aparati. Ta tip letala je vzbudil veliko pozornost na zadnjih letalskih razstavah v Berlinu in Parizu. Namenjen je izključno sportu in šoli in ima zato enostavno konstrukcijo, elegantno opremo in se ga z lahkoto upravlja. Krila so enostavna in brez žic ter se dajo sklopiti v nekaj minutah ter položiti ob ogrjeje letala. Brez velikih spremem' na letalu se dajo montirati motorji od 20 do 80 HP. Letalo doseže lahko hitrost od 140 km na uro. Samo letalo je zgrajeno zelo ekonomično in tehta samo 200 kg, dočim lahko nosi težo do 235 kg. S posebno konstrukcijo kril je dosežena največja stabilnost v zraku. V slučaju potrebe ali nesreče se lahko spusti tudi na slabem terenu. Letalo je opremljeno tudi z gasilnimi aparati za slučaj požara.

Iz tega je razvidno, da bo nova civilna letalska šola v Zagrebu opremljena z najmodernejšim in najpopolnejšim letalom, ki ga premore moderna tehnika. Praktična in teoretična pilotska izobrazba v šoli bo temeljila na predpisih mednarodne konvencije za zrakoplovstvo. Šola bo vodil pilot Kršović, ki je znan strokovnjak v vseh »prerajanih, tihočih se zrakoplovstva. Tudi ostali učitelji v šoli bodo prvostolniki. Po učevali bodo na podlagi izkušenj in podatkov iz sličnih inozemskih šol, zlasti v Nemčiji, kjer je civilna avijatika dosegla že neverjetno višino. Civilno zrakoplovstvo, ki je pri nas šele v povojih, se je razvilo v inozemstvu z razumevanjem tega sporta od strani merodajnih oblasti in s pomočjo širjenja letalskega duha in smisla z novinami in letalsko literaturo. Letalski sport se je razvil razmeroma zelo hitro s prirejanjem letalskih tekem in podeljevanjem nagrad ter grajenjem posebnih šolskih letal. Letalski trde, da je zrakoplovstvo na »plemenitejši sport. Brez dvoma bo ta panoga sporta tudi pri nas polagoma napredovala. Kot prvi korak k temu je pač ustanovitev prve civilne letalske šole v Zagrebu.

Dobave

Strojni oddelak direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave gumijevih žračnih čevljev, gradbenih primorov, spajal raznih škarij, kos, ključev, klešč in sit; prometno-komerčajni oddelak pa do 21. t. m. ponudbe glede dobave 1000 komadov obločnice za helioforke. (Pogoj so na vpogled pri posameznik oddelkih.) Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave nosilcev. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave raznih prehodnih ventilov; do 21. t. m. pa glede dobave žlečca in 1000 kg kabljeve mase. Vršile se bodo naslednje oteralne licitacije: Dne 21. t. m. pri direkciji državnih železnic v Štobitici glede dobave 4000 kg svinčenih plomb. (Pogoj so na vpogled pri Zbornici TOI.) Dne 19. t. m. se bo vršila pri komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani oteralna licitacija glede dobave 120 kub. m bukovih drv. (Pogoj so na vpogled pri omenjeni komandi.) Dne 21. t. m. se bo vršila pri ministrstvu za vojsko in mornarico, oddelak za mornarico v Zemunu, oteralna licitacija glede dobave 200.000 porcij mesnih konzerv. (Pogoj so na vpogled pri istem oddelku.) Dne 22. januarja t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani oteralna licitacija glede dobave vijakov. (Pogoj so na vpogled pri depozitni blagajni ljubljanske železniške direkcije.)

Železnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 5. januarja 1929; katoličani: Telesor; pravoslavni: 23. decembra 1928, 10. marenika.

Jutri: Nedelja, 6. januarja 1929; katoličani: Sv. Trije kralji; pravoslavni: 24. decembra, Badnji dan.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: »Dobri volak Švejk«. — Opera: »Jonny svira«. — Kino Matka: »Njegovo najlažje orožje«. — Kino Ideal: »Pekel ljubavi«. — Razstava v Narodni galeriji od 10. do 16.

Prireditve v nedeljo.

Drama: ob 15. »Peterčkove poslednje sanje«, ob 20. »Ziv mrtvec«.

Opera: ob 15. »Trubadur«, ob pol 20. »Grofica Marica«.

Kino Matka: »Njegovo najlažje orožje«. — Kino Ideal: »Pekel ljubavi«.

Razstava v Narodni galeriji od 10. do 16. Film ZKD: ob 11. v Matki: »Mont Everest«. — Smuška tekma SK Ilirije.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bohinc, Rimska cesta, Lev. stek. Resljeva cesta.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 5.: Dobri volak Švejk. Izven. Zlat. cene. Nedelja, 6. ob 15. pop.: Peterčkove poslednje sanje. Znižane cene. Izven.

Ob 20. zvečer: Ziv mrtvec. Izv. Znižane cene.

Opera.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Sobota, 5.: Jonny svira. Red C. Nedelja, 6. ob 15. pop.: Trubadur. (Gostuje ga. Mla. Stadler.) Izven.

Ob pol 20. zvečer: Grofica Marica (gostuje g. Majhenč). Izven. Znižane cene.

»Peterčkove poslednje sanje« pri znanih cenah. V nedeljo 6. t. m. ob 3. popoldne se vzpriži prekrasna Golieva pravljica »Peterčkove poslednje sanje« v režiji gosp. prof. Šesta in z gđ. Vido Juvanovo v naslovni vlogi. Cene so izredno znižane. Zvečer se ponavlja mogočna tragedija Tolstaja »Ziv mrtvec« z g. Rogozom — Fedjo in v režiji g. ravatelja Pavla Golie. Pri predstavi sodelujejo ruski pevski zbor s kitarami. Začetek točno ob 8., konec ob pol 11. uri. Cene so znižane.

Cankarjeva drama »Lepa Vida« je na sporedni spet v ponedeljek 7. t. m. S to predstavo slavi Narodno gledališče spomin 10-letnice Cankarjeve smrti. Sodehujejo gospe Šaričeva, Mira Danilova, Marija Vera ter g. Cesar, Debevec, Gregorin, Jan. Kralj, Levor. Režija g. Ciril Debevec. Godba po mojih Griega, Red B.

Danes v soboto 5. januarja in jutri v nedeljo 6. januarja vzpriži Sentiakovski gledališč, oder izvrstno angleško komedijo »Bunbury«, Duhovit humor, neprestane komične situacije, mogoči in nemogoči zapletljivi dičijo to Wildejevo komedijo-satiro. Z imenom »Bunbury« naziva pisatelj do zvedeno figuro, ki služi kot cilj in skrivališče za dogodivščine obeh mladih prijateljev. Ime »Ernst«, ki igra v komediji tudi zelo veliko vlogo, pa je obenem lepim goskam zar in hrepenenje njihovih romantičnih duhov. Skratka, komedija je tako v smiselnem, kakor tudi v igralskem oziru veljezanimiva. — Ogledite si predstavil »Varnopnika, preje Petra Šterka na Starem trgu.

Violinski koncert. V petek, dne 18. januarja se vrši v Filharmonični dvorani pod okriljem Filharmonične družbe violinski koncert, katerega izvajata srbska violonistka Marija Mihajlovič. Umetnica je koncertirala v svoji domovini ter v raznih večjih kulturnih centrih srednje Evrope, predvsem na Dunaju in v Parizu. Kritike hvalijo njeno čisto intonacijo, topleto ton, kar se pa tiče tehničnih sposobnosti, pa pravijo, da se lahko loti najtežjih violinskih komadov kakor Teufelstriller sonate in Regrove »dud solo sonate. To ji priznava kritik v dunajski »Neue Freie Presse«. Umetnico spremlja pri klavirju kons. prof. Janko Ravnik.

Peterček — Vida Juvanova. V nedeljo dne 6. t. m. ob treh popoldne igra vloga Peterčka zopet gđ. Vida Juvanova, ki je to vlogo definitivno prevzela od ge. Vere Balatkove. Ze pri svojem prvem nastopu je gđ. Vida s svojo nežno, otrokonošno in globoko občuteno igrano mlado in stare poslušalce. Z njenim nastopom je zadobila Golieva božična igra povsem nov pravec in je zanimanje občinstva še bolj osredotočeno na usodo uboge in nedolžne sirote Peterčka. Zato bo igra, ki je letos na novo nastudirana, vzbudila zanimanje tudi pri tistih, ki so jo že gledali. Posebno opozorjamo na izredno nizke cene (od 15.— Din navzdol).

Operni repertoar. Nocoj se poje za abonma C senziacijska Kfenekova opera »Jonny svira«, ki je doslej pri vsaki predstavi imela ogromne uspehe. Naslovno vlogo poje g. Vekoslav Janko.

Jutri, v nedeljo 6. t. m. ste v operi dve predstavi po znižanih cenah. — Sedeži od 36.— Din navzdol Ob 15. popoldne se poje Verdijska opera »Trubadur« z g. Kovačem v naslovni partiji. V ostalih partijah nastopijo ge. Vilfan-Kuncčeva, Mla. Staglijer (kot gost) Azuccena in Ivanka Ribičeva ter gg. Robert Primožič, E. Rumpelj, F. Mohorič. — Dirigent g. Neffat Ob pol 20. se poje priljubljena opereta »Grofica Marica« z g. Vladimirjem Majheničem kot gostom. — Ostala sedanja neizpremenjena.

Kralj bombaza umrl

Na svojem posestvu v Lancashireu na Angleškem je umrl kralj bombaza, Sir Charles Macara, ki je zavzemal v angleški tekstilni industriji jako važno in odlično mesto. Pokojnik se je povzpelo do veleindustrijalca iz zelo skromnih početkov. Najprej je bil sluga v tekstilni tovarnici, nato je postal knjigovodja in končno lastnik ogromne bombazne industrije. Ne le kot industrijec, tudi kot mož socialnega čuta si je pridobil neveljnih zaslug za bombazno industrijo in njene »ame« ščence.

Smuk, zimska radost in drugo

Enim prinaša zima radost drugim skrbi in težave. — Kako se Ljubljankinje in Ljubljanci sankajo. — Fotografiji imajo konjunkturo.

»Uf, stajano vreme! Snega več nego dovolj. Saj smo mislili, da je ostal dozdaj na carini ali da se stajal kie na Laškem.« Tako so dejali Ljubljanci na novega leta dan in v sredo, ko je bilo snega nad pol metra. Namreč oni, ki se navdušujejo za zimski sport, za vse krasote zimske narave in za vse užitke, ki jih prinese starša zima.

Deca ga je sprejela z radostnim klicem. »Popoldne se bomo sankali.« so dejali v sredo otroci. Ravno prav, da so še danes počitnice.

»Bravo pršič!« so vzklikali smučarji.

»Ah, baš treba ga je.« so dejali mestni očeti. In blagajnik je že potegnil izza ušesa dolg svinčnik in naračunal, koliko tisočakov pojde zopet k vragu.

»No spet bo zaslužek.« so dejali delavci, ki postajajo v »Stokglajsu« in drugod ter čakajo, da jih naključje reši moreče brezposelnosti. Zadovoljno so si meli roke.

»O moj bog, toliko ga je, da se bo še baraka podrla pod njegovo težo.« je rekla revna barakarica, ki je v sredo stopila iz svojega zasilnega bivališča in se skoraj s strahom ozrla po svojem bornem imetju, ki predstavlja vse njeno premoženje.

»In nobenih drv.« je pikro pripomnila njena sosedka. »Vrag naj vzame še zimo!«

Tako so jo sprejeli. Drugi z odprtimi rokami in radostjo v srcu, drugi z bridkostjo v srcu. Res je zima najhujši udarec za siromake. Kje naj vzamejo denar za drva in premog? S čem naj kurijo in ogrevajo svoja tesna stanovanja? In ubogi barakarji, ki vedre, kakor ptice pod nebom? Kdo jim obvaruje barako silne teže snežne odeje. Kdo jim bo dal kuriva, da si skuha na »gašperku« toplo večerjo? Kdo bo varoval deco mraza, če pritisne zima z vso silo? Kdo bo ščitil pohištvo mraza in vlage in

kdo njih same ter njihovo deco prehlada, revme in slične boleznij?

To so vprašanja, ki stoje siromakom in barakarjem vedno pred očmi, ki jim grene že itak bedno življenje. Res je, kie je tista usmiljena roka, ki bo pomagala v bedi in stiski, v mrazu in snegu? Kdo se jih bo usmili?

Na Rožniku, pod Rožnikom, v Tivoliju na Golovcu in sploh na vsakem gričku, celo na tradicionalnem »firštenhofu«, je vse živo. Deca se sanki in poja da je veselje. Vmes švigajo smučarji v modrih internacionalnih dresih brhke smučarke v temno modri, tudi internacionalni »adustirirni« s pisanimi in pestrimi šalji za vratom. Ljubljanci, ki jih opazujejo, trdijo, da so v hlačah sila »feče«.

In imajo prav. Sai je res mikaven pogled, ko korakaš dekleta tumaško po Šelenburgovi ulici v hlačah in oprtana s smučmi. Še bolj mikavno na je, kadar drvi kate- rakot strela po hribu nizdol, da se praši za njo kot za tovrstnim avtomobilom v vročih avgustovih dneh. Višek mikavnosti pa je, ko nakrat med poletom napravi salte mortale, ko šinele noge kvišku, ko se brhka smučarka zarine v mehki sneg, iz katerega mole samo dolge »internacionalne noge« in »dilce« kakor pravijo zlobni Ljubljanci smučim.

Tako je življenje na Rožniku, katerega so te dni že popolnoma razvozili v vseh smereh in na vse strani. Sankalščice pri Cankarjevih brezah je že popolnoma zvoženo. Res sreča ie, da je zapadel svez sneg kajti sicer bi se oni, ki so v nedeljo pristi sankali namesto po snegu že po zemlji. Kakor od kopit hunskih konj je pomendrano snežno polje.

Tudi fotografiji so se pojavili. Amaterji in profesionali. Vsako drevo, vsak grm, vsaka baraka in vsak kompleks, ki kolidaj

Zanimivo predavanje prvoboriteljice za ženske pravice A Štbijske o glavnih principih ženskega pokreta

Naravno je, da je žensko gibanje – kakor vsako drugo socialno gibanje, ki hoče razrežati globoke brazde v potez življenja – izizzvalo veliko število nasprotnikov. Pred vsem mu je nasprotovalo veliko število moških in seveda še vedno nasprotujejo, ali tudi mnogo žensk je v vrstah nasprotnikov, kar je za nas mnogo težje. Moški mislijo, da je njihov naperjen direktno proti njim in da žene neko po vladi in oblasti, katero drže oni že tako dolgo v svojih rokah. A nasprotnice niso so iz onih vrst, ki niso navajene, da mislijo samostojno, nego jim laska sentimentalna zaščita in lažnjivo kvalifikator. Nasprotniki so se pojavljali povsod in ob vsakem času in uporabljali vsa mogoča sredstva: zasmehovanje, sofizme, eksploativno še neselgurna znanstvena raziskovanja in proslavljanja za žene nepravilne rezultate za najstetnejšo resnico in končno izkoriščajo svoje močne pozicije v rodbinskem in javnem življenju. Posebno povojna doba je dala pre-

Zakon in družina

Racionalizacija porokov

O enem vprašanju iz družinskih krogov se posebno po vojni mnogo razpravlja, to je vprašanje o racionalizaciji porokov. Mnogi so napravili ženskemu gibanju krivico, da porodi nazučujejo, toda feminizem je najmanj kriv tega pojava. Vzrok je mnogo globlji. En vzrok — vseh vzrokov ne moremo obravnnavati — velja morda za vse kulturne države enako. Narod, razred, stan,

Ako bodo žene duševno dovolj močne, da izvedejo v političnem življenju držav in strank te principe, ali ne bi s tem napra-

Zene ne streme po stvarih, ki bi bile ikodljivo celoti. Svoboda, ki jo one zahtevajo za svojo življensko silo, ne bo motila svobode moškega, odgovornost, ki jo zahtevajo v družinskem in javnem življenju, ni nagrada za njihovo borbo. Ako pesimisti trijo, da so rezultati ženinenga dela v onih trizdih, kjer uživajo žene že precej svobode, razočarali, moramo biti toliko objektivni, da priznamo, da žena ne more v nekoli-ko desetletjih dati toliko, kolikod so dali moški v stoletjih. Žene šela stopajo v zgotovino človeštva kot zavesten in odgovoren faktor, njihovo gibanje je še mlado, toda centralna ideja tega gibanja je vendar že združila ogromno število bojevnic, ki gledajo v sredstvo za novo oblikovanje življenja. In tudi žensko gibanje bo dalo človestvu — kakor so dala druga gibanja — izvestno bogastvo, v njem more poedinec občutiti vso svojo življensko moč, v njem je poleg vrhov sreče tudi tragično propadanje, in borba idej, katero izliva to gibanje, daje jamstvo, da človeštvo napreduje, da se dviga više in više.

bo priredili » sebo o 5. januarja v
Školski domani čajanko
s plesom. 13

Dnevne vesti.

— **Češkoslovaško odlikovanje.** Z redom Belega leva je odlikovan češkoslovaški honorarni konzul v Splitu Vlado Smolčić.

— **Odlikovanje.** Z redom sv. Save III. stopnje je odlikovan načelnik poštnega ministrstva Ernest Lovrenčič, z redom Belega orla V. stopnje pa poštna direktorja Rudolf Rupec in dr. Alojzij Gregorič.

— **Iz poštne službe.** Od pošte Beltinci k pošti Maribor 2. je premeščena Ruža Vojškova.

— **Srbijanci svesti svojim načelom.** V mesecu avgustu lanskega leta so iskali Srbi naložiti naročnike na poštne kolektar, ki so ga imeli izdati za tekoče leto. Obetali so bogato ilustrirano knjigo z vsemi za pošto stroko zaslužnimi možmi in z največjimi poštami uradi v naši državi. Naročniki so naprej plačali izvod po 10 Din. A kako so bili razočarani, ko so brošuro dobili. V kolektarju je 58 osebnih slik, a med njimi ni niti enega Slovenca. Dr. Janka Debeljaka, ki je vse svoje moči posvetil poštni upravi, žal Srbijanci ne poznajo. Tudi ne poznajo več naših pošt in brzojavnih strokovnjakov, s katerimi se premočno, v kolektarju omenjeni srbski poštarji niti od daleka primerjati ne morejo. Izmed 17 stavbnih slik vidimo pač palačo ljubljanske glavne pošte, a pod njo napis **Direkcija pošte i telegrafa v Ljubljani.** V resnici pa je direkcija na Sv. Jakobu trgu v nekdanji Virantovi hiši. Res, malo nas poznajo, ker nas poznati niso!

— **Razglas volilnega župana mariborske oblasti o prigraditvi zasebnih žrebec k licencovanju.** Na temelju zakonitih predpisov o licencovanju žrebec se razglasa, da morajo lastniki žrebec, ki nameravajo v prihodnji plemeniti dobi spuščati svoje žrebece za plemenitost tujih kobil, prigraditi te žrebece najpozneje do 23. januarja 1929 pri osem sreskem poglavju (mestnem magistratu) v čigar okoliščine se nahaja. Pri prigraditvi, ki se vrši pisмено ali ustmeno, se mora obenem naznaniti: 1. Ime, priimek in bivaljske lastnika; 2. pasma in rod, starost in barva, kakor tudi kraj, v katerem stoji žrebec. Opozorjamo, da se za žrebece polnokrvnih pasem pod 4 leti in za nezakrpane žrebece pod tremi leti splošno ne daje dopustila za spuščanje. Svoječasno bom razglasil, kje in kdaj bo pregledovala komisija prigradene žrebece in dajala dopustila (licenco).

— **Kolkute dopise na naše konzulate v inozemstvu!** Posamezna naša predstavništva v inozemstvu sporočajo ministrstvu za zunanja dela, da se jako pogosto dogaja, da jim naši interesi pošiljajo vloge v nezadovoljnih zadevah brez plačila takse (nekolkovane). Vsi ti interesi praviloma žele, da se jim po izvršeni intervenciji ali polzvedbi odgovori na njihovo vlogo. Ker se nekolkovane ali nezadostne kolkovane vloge polagajo neresne med spise, bi neorijentirani interesi mogli domnevati, da se njihove vloge niso obravnavale iz katerih drugih razlogov, kar bi utegnilo škoditi reputaciji konzulatov. Da se prepreči neupravičeno oškodovanje ugleda državne administracije, je ministrstvo za zunanja dela naprosilo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, naj opozori vse, ki se obračajo na naša konzularna predstavništva, da vse dopise na naše konzulate zadostno kolkujejo. Sicer ne morejo pričakovati, da bi dobili na dopis kak odgovor.

— **Telefonsko omrežje se širi bolj in bolj.** Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, se v bližnji bodočnosti otvori javna telefonska govorilnica v Dolni vasi pri Ribnici na Dolenjskem. Telefon je jako praktično prometno sredstvo in občine se veliko bolj zanimajo za telefon, kakor pa za brzojavo. Ko bi se govorilne pristojbine za 1 pas kaj prida znižale, bi se pa telefonski promet še vse drugače razmahnil.

— **55-letnica zagrebške univerze.** Danes praznuje zagrebška univerza 55-letnico svojega obstoja. Ustanovljena je bila 5. januarja 1874 na prizadevanje škofa Jurija Strossmayerja. Zagrebška univerza je prva je najstarejša na slovenskem jugu, pa tudi najpolnejša v naši državi. V 55-letnici je promoviralo na nji 3247 slušateljev. Prvi je bil Robert Vernič pl. Turanski, ki je promoviral za doktorja prava 23. decembra 1877. Zadnji in 3247. po vrsti je promoviral 22. decembra 1928 Josip Laušin za doktorja medicine.

— **Priprave za poletni vojni red.** Generalna direkcija državnih železnic je poslala vsem važnejšim gospodarskim organizacijam okoliščine, v kateri jih obvešča, da se bo vršila 17. t. m. v Beogradu konferenca železniških in gospodarskih strokovnjakov. Razpravljalo se bo o voznem redu, ki stoji v veljavo 15. maja. One gospodarske organizacije, ki smatrajo, da vojni red potniških in tovornih vlakov ne odgovarja njihovim potrebam, da se mora postopoma preoblikovati, naj se na konferenci prikažejo. Gospodarskim organizacijam, ki so z novim voznim redom zadovoljne, pa ni treba pošiljati delegatov.

— **Slovenci v Ameriki.** V Babertonu, država Ohio, je 12. decembra umrl tragično smrti Janez Puželj. 2. decembra je odšel popolnoma zdrav in vesel na delo. Ko se je zvečer vračal domov, ga je povozil osebni avto. Šofer se za nesrečnega ni zmenil, marveč jo je jadrno oduril. Šele čez nekaj ur so Puželja našli mimoidoči. Ležal je v jarku, bil je ves pobit po glavi in desno nogo je imel dvakrat zlomljeno. Prepečeli so ga takoj v bolnico Radi zastrupljenja krvi se je pa moral podvreči operaciji. Nogo so mu pod kolonom amputirali. Toda širok amputacije ni preživel. Umrl je 12. decembra je poškodban podlegel. Pokojnik, ki je bil v Ameriki 25 let, je bil doma iz vasi Bukovica pri Rbnci. Njegova žena in sin živita v Bukovici. — 20. novembra se je v kraju Cherokee pri Kansasu ustrelil Leopold Preložnik. Pognal si je kroglo v glavo in je bil takoj mrt.

Vzrok samomora je bila neozdravljiva bolezen. Pokojnik je že več let bolehal. Zdravil se je pri raznih zdravnikih, toda nikjer ni našel pomoči. V obupu je segel po samokresu. V kraju Franklin, država Kansas, sta v decembru umrli Frank Angasto in Janez Hrovat. V Waukeganu, država Illinois, je 13. decembra umrla Terezija Petkovšek. Podlegla je operaciji, kateri se je morala podvreči radi vodenice. Pokojna je bila doma iz Blatne Brezovice pri Vrhniki. Stara je bila 51 let. Zapustila je moža, katerega je v štirinajstih dneh doletela že druga nesreča. Pred dvema tednoma mu je umrl oče. V Waukeganu je umrl gostilničar in kavarnar Franc Svete. Star je bil šele 40 let in doma iz Borovnice. — V Trinidadu je umrla splošno znana in znana Slovenka ga. Josipina Conclia. Zapustila je moža in več odraslih otrok. V kraju Belrose je umrl Janez Urbas, starost 42 let. Doma je bil iz Jarš. — V Brooklynu je umrl 20. novembra Fran Bantič. Rojen je bil leta 1875 v Kranjski Beli na Gorenjskem.

— **Smrt zveste naročnice »Slovenskega Naroda«.** Te dni je umrla zvesta in dolgoletna naročnica »Slovenskega Naroda« g. Marija Bayerjeva, rojena Stinejeva iz ugledne rodbine na Kočevskem Pokojna je bila tašča litjskega okrajnega šolskega nadzornika g. Ivana Bezeljaka in mati g. Franje Bezeljakove, učiteljice v Litiji. V litjski okolici je bila splošno priljubljena. Še posebno med reveži, za katere je imela vedno odprte roke. Težko prizadeti rodbini g. nadzornika Bezeljaka naše iskreno sožalje, blagi pokojnici, zvesti prijatelici našega lista, pa naj bo lahek večni sen!

— **Vreme.** Vremenska napoved nam obeta oblačno vreme s snegom. Včeraj je snežilo v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu. V Beogradu in Splitu so pa imeli dež. Povsod je bilo oblačno. V Dalmaciji imajo še vedno toplo vreme. V Splitu je bilo včeraj 11, v Skoplju 7, v Mariboru in Beogradu 2. V Zagrebu 0, v Ljubljani —1,5. Danes jutraj je kazal barometer v Ljubljani 765 mm, temperatura je znašala —3 stopinje.

— **Strasna smrt zapuščene starke.** Iz Novega Sada poročajo o strasni smrti starke Marije Cerman. Starke je prodajala po mestu razne malenkosti in se tako preživljala. Živela je v svoji hiši v Branko Radičevićevi ulici popolnoma osamljena. Ni obveščala z nikomur in nikogar ni sprejemala. Starke je bila omožena, mož ji je pa kmalu umrl. Imela je tudi sina, ki je pa mater popolnoma pozabil in živi v neki vasi v Banatu. Na božič so starke videli zadnjič na ulici. Potem so na ostala vrata niene hiše zaprta, na kar so postali pozorni sosedi. Obvestili so policijsko stražnico. Stražnik je vdril v hišo. Vrata so bila zapahnjena in založena s stoli in mizo. Starke so našli mrtvo v postelji zavito v ruho. V sobi je bilo vse zmetano. Oprava, jedilno orodje in posoda, vse je ležalo križem. Policijali so policijskega zdravnika, ki je ugotovil, da je starke mrtva že dva dni in da je umrla od gladi.

— **Pristne gvizarje in druge nepremotljive čevlje priporoča A. Gorše.** Stari tr. 15 100-2.

— **Darujte podpornemu društvu slepih v Ljubljani.** Wolfova ulica 12.

— **Pri slabokrvnosti, sluhšanju, bledolčnosti, zatečenim žlezam** listem in izpuščaju kože posreduje prirodna grenčica »Franz Josef« urejeno prebavo. Odlični zdravilski so se preničali da »grenčica« »Franz Josef« zelo priporočljiva za slabotne otroke. Dobi se v vseh lekarnah drogerijah in špecerijskih trgovinah.

P L E SOKOLA I.
V soboto 5. t. m. na Taboru

— **Novi upravni jetnišnice v Ljubljani.** Dosedanji pomožni knjigovodja pri računskem oddelku finančne direkcije za Slovenijo g. Joško Zupan je imenovan za upravnika jetnišnice v Ljubljani.

— **Nov način beračenja.** Pred novim letom je ravnateljstvo mestnega vodovoda in elektrarne opozorilo občinstvo, da ni noben uslužbenec mestnega vodovoda in elektrarne upravičen pobirati po hišah novoletna darila. Kljub temu se je po pojavil dva dni po novem letu podjeten mož, ki je hodil po hišah v bližini sodne palače in se predstavil strankam kot delavec mestnega vodovoda. V vsakem stanovanju je pozvonil in ko so mu odprli, je pomolil stranki pod nos vizitko, ki pa najbrž ni bila njegova, ker je bila zmečkana in umazana. Na eni strani je bilo neko ime, na drugi pa s svinčnikom napisano »Delavec mestnega vodovoda«. To je menda nov način beračenja, ki se pa ni obnesel, vsaj pri onih strankah ne, ki so čitale opozorilo ravnateljstva mestnega vodovoda in elektrarne.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Zdravstveno stanje Ljubljane od 1. do 31. decembra leta 1928 je bilo sledeče: Umrla je 97 oseb, 47 moških in 50 žensk. Smrti vzroki: škrlatinak, davica in krup 1, jetnika na sopilnih 6, druge oblike jetike 2, rak in druge zle novotvorbe 8, vnetje možganjskih mren 4, krvavitve 1, bolezen na srcu 11, pljučnica 12, druge bolezni na splošno 1, bolezen na želodcu, driska 1, krčenje jeter 1, vnetje ledvic 3, poročniška mrtlica 2, druge bolezni ob porodu 1, prilojena slabost in prilojena telesne hibe 8, starost 11, smrt radi nezgode 3, samomor 1, druge bolezni 17. Med tem časom se je rodilo 67 dečkov (2 mrtvorojeni) in 55 deklic (2 mrtvorojeni). Naznanjene nalezljive bolezni: skup. tifoz, bolezn. 1, škrlatinak 1.

— **Iz Sankanje pod Tivolijem.** V včerajšnji številki je omenjeno, kako lepo se razvija zimski sport pod Tivoljskim gričem ter da je tam treba reda, da se prepreči neurečenost. Cisto prav. Se bolj potreben pa je red, pa strog policijski red, po drevoredih, sprehajalščih in javnih področjih cestah, kjer so pasanti prisiljeni, vsak čas se umakniti sportnikom, pa so tudi v nevarnosti, da jih podere kak brezobziren smučar ali sankar drvi tja do Narodnega doma pa še deli. — **Javne ceste in drevoredi niso za sport!**

— **Iz Zgostanje vžigalnikov za mesto Ljubljano (levi breg)** se bo vršilo pri sreski upravi finančne kontrole Ljubljana I. v Ljubljani, Breg st. 6/1 od dne 7. do 15. januarja 1929 vsak dan od 8. do 12. ure, izvenjski nedelje in praznike. Z vsakim imetnikom nežigosanega vžigalnika se bo po pretečenem roku postopalo kot s tiho-tapcem

Ciril- Metodova veselica

dne 5. januarja 1929

V NARODNEM DOMU

Vhod z Bleweisove ceste

— **Iz Tržne cene v Ljubljani.** Koncem teka tedna je opaziti na trgu pomanjkanje nekaterih živil. Na trgu so prodajali: meso po kakovosti 12 — 17 Din kg, telečje 18 — 22,50, prašičje 20 — 25, domača slanina 24 — 26, mast 32 — 34, prekajeno meso 25 — 32,50, prekajena slanina 28 — 30, kokoši 25 do 35, nepitana gos 40 do 60, pitana gos 80 do 100, divji zajec 50 do 60, 1 kg srne 20 do 30, 1 l mleka 2,50 do 3, čalno maslo 48 do 52, surovo maslo 44, 1 jajce 1,50 do 1,75, jabočka 4 do 10 Din — Zelenjava se je na trgu podražila. Cene so: endivija 12 do 14 Din kg, motovilč 30 do 32, radič 14 do 20, kisle zelje 3,50 — 4, ohrovt 3 do 4, kolerabe 3 do 4, spinaca 20 do 22, čebula 4 do 5, krompir 1,25 do 1,50, kisa repa 2,50 do 3, razna zelenjava za juho 5, korenje 1,50 do 3 Din.

— **Iz Badniak.** Zbirališče gg. oficirjev na konjih in drugega vojaštva na vohet ter privatnikov, ki pojdejo v nedeljo 6. januarja, na predvečer pravoslavnega božiča, po badniak, je ob pol 13. uri pred vojašnico Vojvode Mišića. Sprevod odhaja z godbo dramske diviz. oblasti na čelu ob 13. uri po Slovski in Pražakovi ulici, Dunajski cesti, Selenburgovi ulici, Erjavčevi cesti in Cesti na Rožnik v Tivolj, kjer se posejajo drevesca. Nato odide sprevoz po Bleweisovi, Gosposveti in Dunajski cesti v volašnico Franca Aleksandra I., od tu nazaj po Dunajski cesti, Prešernovi ulici, Poljanski cesti v vojašnico kralja Petra I. in preko St. Peterskega mostu v Oficirski dom v vojašnici Vojvode Mišića. Po vojašnicah se oddajo s primerno slavnostno badniaki komandantom

— **Iz Drugi materinski večer se vrši v sredo 16. t. m. ob 8. zvečer** v predavalnici Zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece, Lipčeva ulica. Vstop prost. Predava prof. dr. Zaloar o temi »Od dčlice do žene«. Po predavanju se vrši diskusija.

— **Iz Avtobus na Vrhnjo** zopet redno vozi

— **Iz P. n. gledališki abonenti se vlnudno naprošajo,** da plačajo 5. obrok abonmaja najkasneje do 12. t. m.

— **Iz K. prireditvi Rdečega križa,** ki bo 11. januarja ob pol 20. uri v dramskem gledališču, nam sporoča krajevni odbor Rdečega križa: Menda je nepotrebnost razlagati o smotru in delu, ki ga vrši Rdeči križ. Široko zasnovana organizacija stremi le za dobrobit našega naroda. Zato si odbor Rdečega križa prizadeva pridobiti čimveč emote podpore, da bi mogel doseči svoje vzvišene cilje. Svest si visoke, a težke naloge, se odbor Rdečega križa ni ustrašil dela. Z nekaterimi drugimi poživovalnimi podporniki se mu je posrečilo sestaviti za namitv program, ki bo gotovo ugajal vsem. Predvsem omenjamo gg. Marijo Grošlevo, ki s priznano spretnostjo skrbno pripravlja svojo igro zasnovano po angleških virih. Kljub večji zaposlenosti se je tako odzvala vabilu in stavila svo svoje pomoč dobri stvari na razpolago. Drugo igro pripravlja režiser g. Fran Lipah. Njegovo sodelovanje nam je porok, da bo prireditve uspele kar najbolje. Poleg teh dveh iger so na programu še orkestralne in pevške točke, o katerih prihodnjikaj kaj več. Za prireditve vlada veliko zanimanje. Vstopnice se bodo prodajale od 7. t. m. dalje v Matični knjižnici na Kongresnem trgu. Cene dramske Krajevni odbor Rdečega križa pričakuje z vso gotovostjo, da ga cenjeno občinstvo podpre in napolni ta večer dramske gledališče do zadnjega kotička.

— **Iz V. petih urah se vseh letošnih plesov pričeli vsakdo edino pri plesnem moštru Jenku v Kazini, dnevno od 10. do 23. ure.**

— **Iz Popoldanska plesna zabava — Jenkove žole** vsako plesno ob pol 4. do 7. v Kazinski dvorani. Pouk največjega »Fox-anglaise« Zacetniki-cc za vse plesne točno ob 3. uri pop.

— **Čajanka — solreč-dansante** vsako nedeljo ob pol 9. zvečer v »Hajnoski« dvorani Kazine. — Jazz-Negode.

— **Iz Prostovoljno gasilno društvo Spodnja Šiška** priredi v nedeljo dne 6. januarja 1929 ob 4 uri popoldne svoje običajno predpustno zabavo s plesom in prosto zabavo v salonu gostilne g. M. Dolničarja (prej. A. Koršič). Cenjeno občinstvo in prijatelje gasilstva na kuliudneje vabi odbor.

— **Zanimivo planinsko predavanje.** Opozorjamo na velenimivo skioptično predavanje »M. Everest, ki ga priredi SPD v petek 11. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union. G. predavatelj Capt. Finch nas povede s pomočjo 1000 m dolgega filma in množičnih sliko skioptičnih slik po najvišjih ledenikih sveta. Ekspedicije na M. Everest, ki nam jo bo popisal, se je sam udeležil. Predavanje se vrši v nemškem

jeziku. Vstopnice se prodajajo v predprodaji v pisarni SPD, Frančiškanska ulica 10-1. (dvorišče) in na večer prodavanja pri blagajni. — Ker je v Ljubljani zanimanje za to predavanje veliko, svetujemo, da si obiskovalci tega predavanja vstopnice že popreje preskrbe, da ne bo naval pri blagajni oviral točnega pričetka predavanja.

— **Iz Gremli trgovcev v Ljubljani** obvešča članstvo, da se bodo prijave za novo prihodnino za tekoče davčno leto vnesle po vsej priliki v času od 1. do 28. februarja. Zadevni oklici davčnih oblastev izidejo v najkrajšem času. Prilave za rentnino se bodo vlagale v drugi polovici meseca januarja do srede meseca februarja. Napovedi za odmero dohodnine za tekoče davčno leto odpadajo ker je novi zakon o neposrednih davkih dohodnino ukinit.

— **Iz »Društvo prijateljev Lužiskih Srvov«** obstoja že po raznih mestih v inozemstvu, kakor tudi v Beogradu in Zagrebu. V Ljubljani se je ustanovil pripravljalni odbor pod predsedstvom ravnatelja etnografskega muzeja, g. dr. Nika Zupančiča. Pravila društva so od oblasti že potrjena. Prijave za pristop k društvu sprejema začasni tajnik g. dr. Pavel Brežnik, referent prosvetnega oddelka. Začetkom meseca februarja se bo vršil ustanovni občni zbor.

— **Mestna zastavljavnica** naznanja da se vrši tomesčna dražba v maju 1928 zastavljenih predmetov v četrtek 10. t. m. ob 15. uri v uradni prostorih v Premči ulici.

— **Iz Društvo »Soča«** bo priredilo danes v soboto 5. t. m. ob pol 21. uri pri »Levu« predavanje dr. Stojana Rašica o zelo zanimivi in aktualni temi »Gibanje sil mednarodne politike«. Vabljeni »Sočani«, prijatelji in vsi oni, ki se zanimajo za važna sodobna mednarodna vprašanja. Vstop vsem prost. — Po predavanju se korporativno udeležimo Ciril Metodovega koledovanja, ki se vrši v sokolski telovadnici Narodnega doma. Zato pričakujemo k predavanju lepo udeležbo.

Ples Jadranske Straže

v slovanskih nožah

12. JANUARJA V UNIONU

— **Iz Avtobusni promet Vič-Ježica.** Splošno malozeleniška družba d. d. v Ljubljani bo do preklica v zimskem času skrčila avtobusni promet na progi Vič-Ježica v toliko, da bodo avtobusi vozili ob delavnikih samo prago Vič-Brinje (pekovski znamenje). Ta promet se bo vršil vsakih 20 minut. Ob sobotah popoldne, nedeljah in praznikih pa se bo vzdrževal celoten promet vsake pol ure na progi Vič-Savski most kakor dosedaj. Potrebni vozniki redi so nabiti na končnih postajah in na Glavni pošti. Cene v delavnikih so naslednje: 6 postaj 2 Din, 9 postaj 3 Din in 12 postaj 4 Din. V nedeljah in praznikih ostanje sedanje cene.

— **Iz Obrtniški pevski odsek** vabi svoje člane, kakor tudi vse, ki želijo na novo pristopiti k pevski vaji, katera se vrši v ponedeljek dne 7. januarja točno ob pol 8. zvečer v šoli na Grabnu, Coizova c. 16-n.

— **Iz Opozorjamo študente na oglas** trdke Novak, Kongresni trg 15, in priporočamo v lastnem interesu nabavo potrebščin v času inventurne prodaje od 7. do 20. t. m.

— **Iz Redna plesna vaba na Taboru** se vrši jutri zvečer v veliki dvorani Sokolskega doma. Pričetek ob 20. uri.

— **Iz Sokol Šiška** pozivlja članstvo na sestanek v svrhu sestave kandidatne liste. Sestanek se vrši v nedeljo 6. t. m. ob 10. uri popoldne na balkonu dvorane.

Iz Celja

— **C. Krajevna organizacija SDS za Celje-okolice** je vršila v četrtek zvečer v gostilni Permozer v Gaberju ob lepi udeležbi članstva. Funkcionarji organizacije so podali svoja poročila, iz katerih je bilo razvidno delovanje organizacije v preteklem letu. Članstvo je napredovalo. Politično poročilo je podal okrožni tajnik g. Žabkar. Pri volitvah je bil predsednikom izvoljen g. Vinko Kukovec, drugače pa je deloma ostal stari odbor.

— **Č. t. Valentin Komavil.** Včeraj jutraj je v Celju preminul po kratki bolezni gospod Valentin Komavil, šef Borze dela v Celju. Pokojnik je bil rojen 1. 1885 v Podgori pri Gorici in je do svetovne vojne služboval pri delavski bolniški blagajni v Gorici. Po vojni je vodil borze dela najprej v Strnišču pri Ptuj, na to v Ptuj, Murski Soboti in Mariboru. Pred dvema leti je bil premeščen kot šef Borze dela v Celje, kjer je vodil celjsko ekspozituro borze dela. Leta 1927 je bil na socialistični listi izvoljen v celjski občinski svet. Bil je tudi član ravnateljstva Mestne hranilnice, odbornik društva »Soča«, predsednik socialistične organizacije v Celju itd. Napram svojim političnim naporom je bil skrajno koncilijanten in na shodih vedno stvaren govornik, vsled česar je bil v vseh krogih zelo priljubljen. Živel je dolga leta ločen od svoje žene in otrok, ker vsled pomanjkanja stanovanja v Celju tukaj stanovanja ni mogel dobiti. Rodbina je živela v Strnišču pri Ptuj, 20. decembra 1. l. se je rodila preselila v Celje, kjer je dobil stanovanje v Delavski zbornici. Pričakal jo je še na kolodvoru. 2. je legel v posteljo, iz katere ni več vstal. Zapuščila ženo in pet nepreskrbljenih otrok. Pogreb se vrši v nedeljo ob 15. uri izpred Delavske zbornice v Razlagovi ulici na okoliško pokopališče. Bodi pokojniku ohranjen časten spomin, preostala pa naša iskrena sožalje.

— **C. Celjsko gledališče.** V sredo 9. t. m. vprizore Mariborčani letošnje dramsko senzacijo Berstlove moderne komedije »Dover-Calais«. Nad vse interesantna scena (cela komedija se odigrava na ladiji, zato prinese krasno novo izdelane dekoracije iz Maribora!) in nad vse napeto, zabavno sodobno delovanje ter izvrstno podajanje zasluži pač razprodano hišo.

— **C. Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

— **Požarna bramba** je bila v letu 19 štirinajkrat alarmirana in sicer dvajsetkrat k požarom, dvakrat k seševanju utopljencev. Od 12 požarov je bilo 6 manjših v mestu, 3 v Jimniku.

Sport

Občni zbor kolesarskega društva »Ljubljana«

Na novega leta dan se je vršil II. redni letni občni zbor kolesarskega društva »Ljubljana« v Dobrunjah pri g. Selanu. Za ta občni zbor je vladalo veliko zanimanje. Udeležilo se ga je preko 70 članov in delegatov zvez kolesarskih društev iz Ljubljane. Iz taniškega in blaginjskega poročila je razvidno, da se je društvo v teku dveletnega obstoja prav leto razvilo.

Letos je razvilo pri svoji spomladanski prireditvi svoj krasno izdelani društveni prapor, za katerega so prostovoljno prispevali vsi člani in članice. Kum papora je bil industrialec g. Franc Batelj iz Ljubljane in gg. Terezija Kaučič.

Financijsko stanje društva je zelo povoljno. Dirkači društva so se udeležili raznih društvenih in medklubskih dirk. Društveni prvak za leto 1928 je g. Pavel Smrekar.

Za tekoče leto je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Smrekar Pavel, podpredsednik Povše Ivan, tajnik Pogačar Franc, namestnica Jeranič Francka, blaginjski Selan Ivan, namestnik Bricevič Anton, rednik Lampret Ignac, Pogačar Leopold, pregledovalci računov Kotar Franc, Smrekar Bernard, Kozlevčar Vinko. Častnim predsednikom je bil izvoljen g. Jerina Dominik, ter častnim članom pa g. Rome Franc.

Občni zbor se je vršil v najlepši harmoniji članov. Razvidno je, da se na deželi uspešno razvija kolesarski sport in da tudi naši sportniki posnemajo ideje sportnikov drugih večjih držav, ter želimo na tem polju čim večji napredek.

— **Mladinske drsalne tekme** se vrše jutri, v nedeljo ob 9. dopoldne na sportnem drsalnišču SK Ilirije. Pripuščeni so k tekmi tekmovalci in tekmovalke, ki še niso prekoristile 17. leta. Dečki in deklice tekmujejo posebej. Natančen razpis je bil priobčen v včerajšnjem »Jutru«. Tekmovalci in tekmovalke se morajo javiti najkasneje ob 8.30 v garderobi na drsalnišču. Do te ure sprejme razpisnišče tudi prijave zmagovalci dobera. Prijavnine ni.

— **Morokolesarski klub »Ilirija«** v Ljubljani. XVI. redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom se vrši v nedeljo dne 13. t. m. v restavraciji »Zvezda«. Začetek ob 9.30. — Upravni odbor.

Film

Pekel ljubavi

(Današnja premijera v Kinu Ideal.) Serija dobrih filmov, ki jih prinašajo v zadnjem času ljubljanski kinematografi, se s tem sporedom nadaljuje. Film »Pekel ljubavi« je nedvomno človeški izredno prilagojen se filmsko delo in zato ni čuda, da je dosegel ta film povsod velik uspeh.

Začne se s slikami iz bojev Poljakov proti boljševikom. Granate udarjajo na ravnice, eskadroni konjenice švigajo v bojnem metelu v divjem galopu preko zasneženega polja; sredi tega vrvenja pa buči mati s svojim detetom preko poljane in se skuša rešiti na poljsko stran. V trenutku udara tik v njeni bližini granata v zemljo — sanke se prevrnejo in spluče ni konji hite dalje; na sankah je ostala sama mati — obupana, ker je izgubila svoje najdražje — dete. Vseposvoda ga išče — povprašuje po njem celo v Parizu toda zaman. Razočarana nad bridkim svojim življenjem skoči v vodo, toda srečna usoda ji dovede na pot mladega idealnega slikarja, ki jo reši, odvzame na svoje stanovanje in ji ljubivo in v mladenski, idealno ljubenzno pokaže zopet pot v življenje. Po težkem boju za svoje žensko last, v trdovratnem boju z naravnimi silami, ki končno uspejo materi priti do edinega ljubljanskega otroka in na koncu gledamo z odkritim veseljem kako je srečna usoda združila troje dobrih idealnih ser.

Film ima izredno slika tako v dejanju, najbolj pa v izredno učinkovitih slikah. Galop konjenice v bojnem metelu in lov za otrokom po nevarnem terenu poledenelega jezera ostane gledalcem v trajnem spominu. To so scene, ki zalamejo film gotov uspeh.

Od igralcev je najboljša Olga Cehova, umetnica, ki jo gledamo vsled radi in ki uživa med filmsko publiko izredne simpatije. Njena igra kot matere, ljubice, žene — v sreči in trpljenju, je dovršena in naravna. Tudi vsi njeni partnerji: Hans Stille, Henri Baudin in Angelo Ferrari so na svojih mestih in zadovoljujejo.

Film se odlikuje končno po krasni fotografiji in bo nedvomno zelo ugajal tudi našemu občinstvu.

Sporazumela sta se.

Gospod in gospa X. sta navdušena sportnika. Komaj sta se poročila, sta si začela beliti glavo, kaj bi kupila, motocikl ali motorni čoln. Končno sta se pa sporazumela in kupila otroški voziček.

Pri poročnem posredovalcu.

--- Moda ---

Res je sicer, da se hoče vsak moški doma dobro počutiti in svobodno gibati, toda s tem še ni rečeno, da bi smel svojo domačo obleko zanemarjati. Doma si lahko privoščimo vso udobnost, pa smo vendar lepo in okusno oblačeni. Seveda ne smemo zamenjati udobnosti z zanemarjenostjo. Mučno, neestetično neomikano in neuljudno je, če se pokaže moški doma v srjaci in brez ovratnika tako, da pride do popolne veljave vrat, ki pri večini moških ni posebno lep. To je morda udobno, nikakor pa ni lepo. Moda pozna v tem pogledu pot, po kateri pridemo brez večjih izdatkov in na zelo enostaven način do zaželjene udobnosti, ne da bi bili zanemarjeni.

Vsak moški, ki hoče veljati za omikanca, bi se moral navaditi nositi doma posebno domačo obleko. Domače obleke pa ne smemo zamenjati s pižamo, da si jo zelo podobna in da si jo moški doma radi nosijo. Pižama je spalna obleka in spada torej samo v posteljo. Prave domače obleke so iz trpejšega blaga. Glede izbire ne pridemo v zadrego, kajti moda nam nudi vseh vrst blago od flanela do svile. Tudi zelo trpežno platno je primerno za domačo obleko. Glede kroja moda ne pozna strogih predpisov. Suknjič ima lahko obliko ruske bluze, prepasane s pasom iz istega blaga. Žepi so prišiti poševno, ovratnik širok. Druge oblike domači suknič je podoben prvemu, samo da je daljši in da se zapenja navadno na tri gumbje v eni vrsti. Nad srednjim gumbom je pas iz mehkega blaga, ki se pa ne zapenja, marveč zadržuje. K tem sukničem se nosijo široke hlače, ki so spodaj zavahane. Za hlače priporoča

moda v prvi vrsti flanel in navadno platno.

Kdor ima dovolj denarja, si lahko omisli za dom tudi plašč, ki spominja na prvi pogled na pižamo, pa se vendar bistveno razlikuje od nje. Plašč mora biti dolg in ohlapen, žepi veliki, našiti. Na hrbtu ne sme imeti nobenih gub. Čez pas se preveže z dolgim pasom iz meh-

Čaj ob petih

Družabno življenje se pričinja vsaj v večjih mestih ob petih. Do tega časa lahko nosijo elegantne dame navadne promenadne obleke enostavnega kroja in čevlje z nizkimi petami. Ko pa odlože to obleko, odlože tudi utrujenost po delu in se vsaj na videz pomlade. Udobneje, prijetneje in tudi ceneje je čajanke poseči, nego prirežati. Kdor ima lepo stanovanje, v katerem se da s pomočjo lepo sestavljenih mizic, ki pečejo samovarja, lepega porcelana in dobrih zakusk pričarati intimno atmosfero, potrebuje samo še krog dobrih znancev in dober gramofon z najnovejšim repertoarjem, pa bi ne zamenjal intimnega domačega miljeja z nobeno javno čajanko. V Angliji in v Ameriki se oblačijo gospodinjice za domače čajanke zelo dekorativno. Nosijo obleke, podobne po kroju večernim, ki imajo dolge rokave in kratko pelerino čez rame.

Kakor vse na svetu, tako imajo tudi družabne čajanke svoje zakone, ki jih pa mnogi kršijo. V naslednjem hočemo navesti glavna pravila, ki veljajo v elegantnem svetu za družabne čajanke.

kega blaga in navadno drugačne barve, kakor je plašč. Plašči za dom so navadno iz progastega blaga, modro-belega, rjavo-beige, črno-zeleno, rumenomodro itd. Tudi karirasto blago je zelo priljubljeno. Domača obleka je posebno poglavje v knjigi lepo oblačene gospe, ki pod nobenim pogojem ne sme biti izpuščeno.

Za starejše solidne dame določa moda tale pravila:

1. Klobuka in rokavic ne odlagaj.
2. Obleke brez rokavov ne nosi.
3. Če je že obleka brez rokavov, mora biti zelo priprosta in malo dekolirana.
4. Ne štedi z blagom in pazi zlasti, da bo kakovost dobra.
5. Volneni žemper odloži že doma, pa naj ti bo še tako všeč. Isto velja za volnene nogavice.
6. Obuj lahke atlasne čevlje v barvi obleke ali na lakaste.
7. Barvani nakit je dovoljen.
8. Ročna torbica v obliki pisma, s posebnim kozmetičnim oddelkom, odgovarjajoča po harvi čevljem.
9. S tako ročno torbico se ne bahaj javno.
10. Isto velja za frizuro, nohte in za zunanost sploh.

Za mlajše dame veljajo naslednja pravila:

1. Klobuk odloži, rokavice pa obdrži.
2. Ne zamenjaj sobarice z gospodinjo.
3. Če jo že zamenjaš, molči o tem.
4. Ne nosi temne obleke, a če jo že nosiš, ne štedi pri blagu.

samovar z napisom: »Ne pijte neprekuhanega vode!«

Probkin je samozvestno snel ščipalnik in naju vodil dalje.

Prosim, Klub oktobrske revolucije. Izvolila se prepričati. Planino. Vidita napis: »Glasbena sekcija«. Dalje je tu mala marksistična knjižnica: Stanjuko-vič Maeterlinck. Mamin S. birjak, Nadson itd. Posebna izdaja Karla Marxa. Papiga v kletki. Akvarij z zlatimi ribicami — »zoološka sekcija«, na mizi časopisi, he, he. Vse, kakor se spodobi. Tu lahko člani komune prijetno in koristno preživijo prosti čas in si odpočijejo.

To je čudovito! — je vzkliknil eks-panzivni Saša. Probkin se je skromno nasmehnil.

Izvolila dalje. Detski dom in jasli. Vidita: deca to so vama rože življenja.

To je starejši. Kolja, a tale je mlajši, Vanjuša. Kolja, pokloni se stricu. Oba sta po očetu. Nameravam ju prekrstiti, starejši bo Krokodil, mlajši pa Tajnik. Deca ima izborni vzgojo. Čisto perilo in imenitno hrano. Detski dom upravlja moja žena Simočka, pojdij sem. Prišli so ekskurzisti. Ona je obenem tudi dohila, he, he, he. Nu, kaj

3. Rjave čevlje in športno obleko odloži doma.

6. Pisana srjaca z volnenim naškrobanim plastronom in podobne manšete so že davno iz mode.

7. Nakit ni obližat.

8. Žep na prsih je lahko poljubne velikosti.

9. Z nakitom in okraski se ne bahaj javno.

10. Isto velja za vse druge lastnosti.

Večerne obleke

V zimski modi zavzemajo večerne obleke zelo važno mesto in dasi nastopi prava plesna sezona šele po božičnih praznikih, se elegantne dame že zdaj ozirajo po večernih oblekah. V Parizu se pripravljajo vsi modni saloni že zdaj na pomlad. Parizanki nikoli ne zanima to kar nosijo. Najlepše obleke so jim vedno one, ki se šele pripravljajo. Vseh večernih oblek v Parizu torej še ni videti, ker se pojavijo šele v januarju.

Večerne obleke zahtevajo letos mnogo več skrbí čevlje in dame, nego v prejšnjih sezonah. V gledaliških vidimo velike dekolirane obleke samo pri slavnostnih predstavah, vendar se pa pozavila vedno več golih rok in ramen. Na manjših družabnih prireditvah nosijo Parizanke svetle obleke iz svilene-ga voala, svetlomoderne, zelene, roza itd. z manjšimi dekolirami. Bela barva je zelo v modi in ni več omejena samo na ples in velike recepcije. Male bele obleke vidimo povsod, kjer se pleše. Na oblekah iz svilene voala vidimo mnogo biservov, res in ročnih del. Zelo priljubljen je prozoren velur, ki je pa žal precej drag. Krasne so velike večerne toalete iz imprime tafta in moire, toda samo za vitke dame.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Moderni nakit

Vse kaže, da je zlati in srebrni nakit naših očetov in dedov za dolgo izginil. Moderne dame nosijo ametiste, smaragde, rubine ali dijamante v obliki pravokotnikov, četverkotnikov ali trikotnikov, vdelane v gladko platino. Moderni nakit mora imeti mnogo konic in ostrih robov. Gladke ploščke izpostavljajo svetlobi kakor na kubistični sliki. Eleganca je zdaj identična z velikimi, jasnimi, enostavnimi linijami. Mehak plašč, klobučevina, klobuček s trikotnim gumbom, zapescica, sestavljena iz kristalnih kvadratov, smaragd, vdelan med dva polkroga in briljantna broška, to je nakit moderne Parizanke.

Najprej se je pojavil ta nakit na razstavi dekorativne umetnosti leta 1925. Poznala se mu je ista tendenca, kakor se uveljavlja zdaj v arhitekturi in modernem pohištvu. Najprej je bila v modi ciganska zapescica, znana pod imenom »gitana«. Kmalu se je zelo razširila in začela se je pojavljati v različnih fantastičnih oblikah. Umetnost draguljarja naše dobe sloni na načinu modernega življenja. Avto, letalo, radio, zlasti pa sport v vseh varijacijah, je znatno vplival tudi na to umetnost. Vsakodnevni dogodki so izraženi v brošah in v okrasnih klobukih. Kino, sportne prireditve in njih junaki dajejo draguljarju vzpodbudo za nove domisleke.

K temu je treba prišteti še prizadevanje, da se reši problem umetniškega ustvarjanja tudi v dragocenem materialu draguljarja. Težnja po novih dam-

skih vžigalnikih, novih krasnih damskih dozah, zaplestih urah in drugi taki ro-bi sili draguljarja da vedno bolj razvi-ja svoj smisel in lepoto in svojo iz-najdljivost. Moderno draguljarstvo od-pira pot k eleganci tudi onim, ki ne mo-rejo ali nečejo nositi dijamantov, sma-ragdov ali rubinov. Vedno bolj se nam-reč uveljavljajo razne imitacije dragu-ljev in tako zvali poldragulji. Ame-tisti, topazi, tirkizi, oneksi in korale so kamni, ki jih lahko nosi vsak, čeprav ni bogat. Med nove izdelke pariških dra-guljarjev spadajo emajlirane broše iz ametista ali topaza, obrobljene s tenko linijo briljantov. Zelo moderne so tudi velike zapescice, katerim se pozna fu-turistični vpliv. Vsak teden se pojavlja-jajo novi in vedno bolj fantastični vzorci. Razvoj gre tako naglo, da se lanski na-kit prav lahko loči od letošnjega.

Za dom

Pravijo, da kdor hoče dobro spoznati žensko, pa naj bo žena, prijateljica ali ljubica, jo mora videti doma, kako se suče v gospodinjstvu in kako je oblečena. Zadnja leta ne dela toaleta žen-skam doma toliko preglavice, kakor prejšnje čase, ko so bili v modi še dolgi lasje. Kratki lasje ne ovirajo gospodi-nje pri delu in tudi če dobi nepričako-vane posete, lahko hitro spravi frizuro v red. Kakor vse obleke sploh, tako se vrača tudi domača vedno bolj v ženski milje. Še nedavno so bile ženske doma kakor moški. Nosile so zelo kratke la-se, hlače, moške sukniče in širok pas in prav nič ni bilo čudnega, če sta si zakonca pižame zamenjala. V novejšem času pa zahteva moda tudi doma polno žensko, to se pravi, da zavrača v domači ženski toaleti vsi moški vliv. Samo lasje so še ostali kratki, vendar so pa nakodrani in tako, da je ženska glava zopet dobila svojo mikavnost.

Hud udarec je zadel pižamo. Vse kaže, da jo bomo kmalu videli samo še v filmu, na gledališkem odru in tuptam v izložbi med perilom, kjer brez piža-me izložba perila ni popolna. Zdalj so v modi samo še luksuzne krepcedinske, žametaste ali satenaste pižame. K do-mači obleki spada v prvi vrsti kimono, ki ga pa nosimo samo zjutraj ali kveč-jemu še v prvih dopoldanskih urah. — Čim je pa treba prijeti za kako domače delo, obleče gospodinja domačo oble-ko, ki ni nič drugega, nego mala toale-ta za vsakdanjo potrebo, samo da je iz cenejšega in lažjega blaga. Vitkim damam priporočam moda krake rokave, ki so praktični, ker se v njih doma laž-je dela. Domače obleke si delajo dame večinoma iz ponočnih promenadnih ali poletnih oblek, pa tudi izdatki za novo domačo obleko niso posebno veliki. —

Elegantna dama, ki hoče koga in-timno sprejeti, obleče tako zvani »tea-gown«, kar je pravzaprav razkošna več-erna obleka, čez katero se nosi ohla-pen plašč z žoržeta ali velurja. Toda življenje se je zadnja leta tako izpre-mnilo, da vidimo tudi to elegantno do-mačo obleko samo na gledaliških odrih. Glede domačih oblek velja v splošnem načelo, da morajo biti take, da pričara dama v njih v svojo ožjo okolico čim več mikavnosti in miline.

Beneševa obleka.

Českoslovaški zunanji minister dr. Beneš si je dal pri nekom praškem krojaču napraviti elegantno obleko. Ko mu je krojač predložil račun, ki je znašal 2000 Kč, ga je minister začude-no vprašal:

— Kako morete računati 2000 Kč, ko sem pa plačal pred dobrim tednom v Zenevi za elegantno obleko 500 Kč?

— Že mogoče, gospod minister, toda v Zenevi ste takole majhni (po-kažal je z roko 10 cm od tal), v Pra-gi ste pa pravi velikan.

V šoli.

— Kadar se nam godi dobro, se moramo spominjati onih, ki se jim go-di slabo, — je dejal učitelj učencem.

— Saj delamo tako, gospod učitelj. Na Silvestrovo se vsako leto spomi-njamo strica v Ameriki, kjer je vino prepovedano.

V Afriki je bil.

Kranjski Janez, ki je bil v Afriki, pripoveduje, da je tam tako vroče, da morajo tudi kuram dajati sladolede.

Zakaj pa?

— Zakaj? Zato, ker bi drugače znesle trdo kuhana jajca.

šici. Pri nas, vesta, se to prav za prav ne spodobi, toda zavoljo milih gostov...

Po izbornem komunalnem obedu, sem se poslovil od tajnika oktobrske revolucije in ga vprašal:

Povejte mi, tovariš, ali ima vaša komuna mnogo članov?

Ah, čujte, kaj je vredno o tem govoriti? Jaz, žena, dva otročiča, vratar in tajnik celice Narpita.

Aha! No, potem takem je vse razumljivo.

Prosim, izvolite se še kdaj oglasiti, kar imam, rad dam...

Hvala, hvala. Vaša ustanova je na-ju očarala, tovariš Probkin. Svečano vam obljubim, da napišem o posetu vaše čudovite komune podrobno poro-čilo, čim se vrnem.

Laskate mi, je dejal Probkin skromno. Kam pa pošljete poročilo.

V centralno kontrolno komisijo, se je zadržal nanj Saša.

Čez teden dni je stal znameniti Probkin pred predsednikom kontrolne komisije.

Sedite, tovariš, je dejal mož v plat-neni srjaci in se malomarno ozrl nani.

In tovariš Probkin je sedel Na dve leti.

Valentin Katajev:

Probkin

Globoko sem vzdihnil.

Taka je ta reč brate Saša. Izsesavajo komunisti malomeščanski živeli. Kanar-čki, pečeni purani, svinjska reberca in vkuhanjo sadje — skratka, taka je ta reč.

Ne oporekaj. Poznam mnoge... skratka, pojdiva. Pokažem ti čudovitega človeka. Probkina, komunisti prav za prav kandidata — nedavno so ga potis-nili nazaj med kandidate. In zakaj? Zato, ker ga je mikalo v času največjega raz-maha malomeščanskega življa ohraniti svoje komunistične nazore. Le pomisli, živi po principih iz l. 1919., poštena duša — pa so ga prevedli med kandidate in bo moral polagati izpit kot sumljiv element, ki noče delati. Skratka, pojdi-va.

Odprl je nama vratar.

Je tovariš Probkin, tajnik komune oktobrske revolucije doma?

Da. V knjižnici-čitalnici je. Kaj naj mu sporočim?

Povej mu, bratec, da je prišla eks-kurzija pogledat njegovo komuno.

Prosim.

Začuden sem odprl usta, toda Sa-ša me je vščipnil v komolec.

— Molči, tepec, čudil se boš šele po tem, — mi je zašepetal.

Odšla sva po marmornatih stopni-cah v mezzanin. Na masivnih hrastovih vratih je bila pribita blesteča medenina-sta tablica: Nikolaj Nikolajevič Probkin, ravnatelj trusta »Rdeči šiki«. Pod njo je bila druga tablica: Vzorna komuna oktobrske revolucije. Brez priglasitve vstop prepovedan.

Vrata so se odprla in pred nama je stal čudoviti Probkin. Na sebi je imel platneno, umazano bluzo, pod katero se je videlo fino perilo in progasta kravata. Glej, to je znameniti Probkin.

Probkin je skromno zamižal. Nu, od sile sem znamenit. Kajpak, živim pač skromno. Komunalno, kolektivno, če se smem tako izraziti, na temelju točnega proračuna in kooperacije. Nič nepotreb-nega. Zelo enostavno. Vse skupno. Pro-sim, izvolila se prepričati. Na primer skupna prehrana. Izvolila, gospoda.

Nad vrati je bil napis: Skupna jedil-nica. Na masivni hrastovi mizi, pogrnjeni z belim prtom, je bilo lepo pogrnjeno za štiri osebe. Na stenah je viselo sad-je in leseni jarkič med gesli: »Skupna prehrana — jamstvo komunizma«. »Kdor ne dela, naj tudi ne je«. V kotu na marmornati mizici je stal bleščoč

Podrobnosti o pretresljivi rodbinski tragediji v Pragi

Kako je bil Černy umorjen. — Njegova žena je bila zelo histerična. — Pokojni Černy je bil velik prijatelj Jugoslovenov.

Že včeraj smo kratko poročali o pretresljivi rodbinski tragediji, ki se je odigrala v rodbini tudi ljubljancem znanega računskega revidenta Franca Černega v Pragi. Černy je služil zadnja leta kot računski revident pri deželni odboru v Pragi. Svoježi je bil uradni splošne bolnice v Ljubljani. V četrtek dopoldne ni prišel v pisarno. Popoldne ga je posetil brat, ki je pa zaman trkal na njegova vrata. Pred vrati je stala steklenica mleka. Brat je takoj šel, da se je nekaj zgodilo in hitel je na policijo, kjer je izjavil, da se je morala pripetiti v bratovem stanovanju nesreča. Policija je siloma odprla stanovanje. Za vrati je stal šivalni stroj. V spalnici na postelji so našli revidenta Černega, umorjenega v spanju. Imel je na glavi globoko rano, zadano s sekuro. Umorila ga je njegova žena Marija, rojena Časenska. Po umoru se je zaklenila v kuhinjo in postavila k vratom omaro. Na omaro je pogrnila preprogo in legla na njo, potem je pa odprla plin in se zastrupila. Ko so jo našli, je bila že mrtva.

Na kraj tragedije je prispela takoj policijska komisija, ki je odredila, da so odprli truplo nesrečnih zakoncev v mrtvašnico. Revidenta Černega so našli v postelji pod pernico. Imel je med očmi prekrito glavo. Rana je bila smrtna. Nikjer ni bilo videti sledov, ki bi pričali, da sta se zakonca ravnala. Žena je bila oblečena, iz česar se da sklepati, da je čakala, da mož leže k počitku in zaspi, potem ga je pa ubila s sekuro.

Zakonca Černa sta bila poročena komaj pet mesecev. Sosedje in sorodniki so vedeli, da zakon ni bil srečen. Časenska, ki je bila stara 32 let, je prinesla v zakon poleg znatne dote tudi znake duševne bolezni. Bila je zelo histerična. V stanovanju so našli mnogo zdrvil proti živčnim boleznim. Zadnje čase so se nesoglasja v zakonu tako poostila, da se je hotela žena ločiti. V četrtek dopoldne bi se morala zglasiti na sodišču v zadevi ločitve za-

kona. Toda ponoči je žena očividno podlegla živčnemu napadu in v hipu duševne zmedenosti je z dvojnim zločinom končala nesrečni zakon.

Pretresljiva tragedija je vzbudila sočutje zlasti med onimi, ki so umorjenega revidenta poznali. Bil je mož mirnega značaja, skromen, simpatičen in marljiv. Edina njegova ljubezen so bili morda Jugoslovenci. Z vso dušo se je oklenil dela za poglabitev prijateljskih stikov med obema bratstvi narodoma. V ospredje javnega življenja ni nikoli šel, pač pa je bil marljiv, skromno in vzorno delal za českoslovaško - jugoslovensko vzajemnost zlasti na kulturnem polju. Deloval je v odborih Českoslovaško - jugoslovenske Lige in Jadranske Straže v Pragi. Za propagando turizma na jugoslovenskem Jadranu si je pridobil mnogo zaslug, pa tudi za politično življenje Jugoslovenov se je zelo zanimal. Zelo mnogo je prevajal in njegovi prevodi so raztreseni po vseh čeških časopisih. Med drugim je prevedel srpski zbornik »Nikola Pašić«, lani je pa izšla v njegovem prevodu knjiga odličnega srbskega esteta, sedanjega našega poslanika v Pragi Branka Lazarevića »Tri največje jugoslovenske vrednote«.

Zadnje čase je Černy očividno mnogo trpel. Nihče pa ni slutil, kaj se pripravlja v njegovi rodbini. Njegovim prijateljem se je zdelo čudno, da ni več zahajal v družbo s svojo ženo. Šele zdaj razumemo, zakaj je posledno molčal o svojem zakonskem življenju. Bilo mu je mučno govoriti v družbi o svoji nesreči. Na predvečer tragične smrti je v družbi omenil, da ga ne mika domov in da pojde jutraj na sodišče v zadevi ločitve zakona. Prijatelji mu niso hoteli verjeti. Smrtna rana mu je bila zadana v spanju. Vsa v tem je bila usoda naklonjena možu, čigar edino veselje je bilo poštvalno delo, za katero ni dobil zasluženega priznanja. Drago je plačal svoje pozno in kratko zakonsko življenje.

Smola Milana Djorića v Parizu

Znani poglavar vlomilske tolpe v Parizu Gjorić je vlomil v stanovanje žene milijonarja Vanderbilta, pa je dobil ponarejen nakit.

Nedavno smo poročali o drznem vlovu v stanovanje žene ameriškega milijonarja Vanderbilta, ki biva zadnje čase v Parizu. Vlomja je bil osumljen poglavar mednarodne vlomilske tolpe Srb Milan Djorić, ki je zločin tudi priznal. Toda zgodilo se je nekaj neverjetnega, da je namreč Djorić ali Jorić, kakor se je včasih podpisoval, vrgel Vanderbiltovi ženi ukradeni nakit v kanal. Zagonetka ukradene biserne ogrlice je zdaj pojasnjena. Biseri so bili tako lepi, da bi se jih nobena dama na plesu ne sramovala, toda bili so imitacija. Vlomilec, ki je splezal ponoči v stanovanje milijonarjeve žene v Rue de la Roux v Parizu, je imel na bistro oko in je takoj spoznal, da ni dobil pristnih biserov. Marsikdo bi mislil, da ni mogel, da bi nosila milijonarjeva žena ponarejene bisere, dočim ima pristne shranjene v banki. Toda zadnja leta so postali vlomilci tako predrzni, da je treba na dragocene nakite zelo paziti in da jih bogate dame hranijo večinoma v bankah, namesto njih pa nosijo imitacije.

Vlom v pariško stanovanje Vanderbiltove žene je bil vrhunec cele serije drznih tatvin, ki so razburile ves Pariz. Drzno tatvino so odkrile šele malenkosti, ki so iz stanovanja izginile. Nepojasnjeno je ostalo vprašanje, zakaj se v stanovanju ni nihče zbudil, da si je spalo v njem šest slug in franco-

ska gospodinja. Policija je dognala, da je izginilo iz spodnjih prostorov dotične hiše 13 zelo dragocenih miniatur. Kuharica je podrešala v kuhinji tri jajca, ki jih je očividno pojedel, in tako je bila tatvina odkrita. Kmalu so prišle na dan še druge podrobnosti. Vanderbiltovi je bil ukraden tudi velik smaragd, vreden en milijon frankov. Vlomilec je premetal vse dragocenosti v kovinski kaseti, odnesel jih pa ni, ker so bile imitacije. Če bi si bil na kaseto temeljito ogledal, bi bil opazil, da ima dvojni dno in da so skriti v nji pristni dragulji.

V času vlomja je bila Vanderbiltova, druga žena milijonarja Williama Vanderbilta, na svoji jahti, kjer se je imenitno zabavala. Pariška policija ji je sporočila, da brez njene navzočnosti in pomoči ne more iskti zločinca. Vrnila se je torej v Pariz, da bi pomagala izslediti drznega vlomilca. V prisotnosti policijskega komisarja je bila konfrontirana s Milanom Djorićem, ki je bil osumljen soudeležbe pri vlovu v njeno stanovanje. Izkazalo se je, da je Djorić ukradeni smaragd v vrednosti 1 milijona frankov zastavil za 12.000 frankov.

Detektivski so našli ukradeno biserno ogrlico v kanalu. Ko so vprašali Djorića, zakaj je vrgel tako dragocen nakit v kanal, je vlomilec smeje odgovoril: Kaj mislite, da si bom umazal roke s

tako ropotijo? Na prvi pogled sem spoznal, da nakit ni pristen in zato sem ga vrgel v bližnji kanal. Nakit je bil sicer umetniško delo, ki bi lahko preslepilo draguljarja, Milana Djorića pa ne.

Djorić je na policiji priznal, da ima na vesti še več drznih tatvin. Da vprašanje, koliko dragocenosti je že ukradel, je odgovoril, da jih bo najmanj za tri milijone frankov. Flegmatično je pripovedoval, da je bil duša vlomilske tolpe. Imel je več pomočnikov, ki so se mu slepo pokorili in o katerih je dejal, da niso inteligentni, kakor je on.

V zvezi z vlovom v stanovanje Ane Vanderbiltove omenjajo pariški listi zabavno storijo o drugi Vanderbiltovi, ki je tudi nosila ponarejene bisere. »Town Topics« so priobčile sledeče poročilo: Ker je bila to Vanderbiltova in ker je bila v nedeljski prilogi nekoga svetovnega lista označena kot lastnica najdragocenejšega nakita, je bilo naravno, da je družba komaj čakala, da si ogleda nakit, s katerim se je okrasila med bivanjem na Palm Beach. Tako se je zgodilo, da so v elegantni družbi na dolgo in široko razpravljali o vsakem nakitu, ki ga je Vanderbiltova kdaj nosila. Dame so zlasti občudovale njene biserne ogrlice, ki so vzbujale njihovo zavist. Nekega dne se je zbral okrog Vanderbiltove mnogo radovednežev, ki so občudovali njen nakit. Začeli so govoriti tudi o vrednosti in ko je bil pogovor najživahnejši, se je oglasila stara dama, o kateri je bilo znano, da ima krasno zbirko dragocenih biserov. — Ženske ste res neumne, je dejala. Nakit Vanderbiltove ni vreden niti 200 dolarjev. Vsi biseri so ponarejeni. In to je bilo res. Vanderbiltova je namreč shranila svoj nakit v newyorški banki, na Palm Beach je pa vzela ponarejene dragulje.

Ne ženi se z vedeževalko!

Pariška porota je sodila radi bigamije Mary Brachetovo, ki se je poročila zaporedoma dvakrat. Mala blondinka se je izvrstno zagovarjala in je bila oproščena. Mnogo ji je pomagalo pri zagovoru, da je poklicna vedeževalka. Baje je v proroškem duhu videla nesrečo, če bi živila s prvim možem. Zato se je raje poročila z drugim, ne da bi se dala od prvega ločiti. Zdaj jo hoče rešiti spor na ta način, da se poroči s tretjim, ker je baje že čitala v knjigi usode nekaj novega.

Spomladi l. 1922 se je poročila 24letna vedeževalka Brachetova z mehanikom Terratom. Mlada poročenca sta se preselila v Saint Martin de la Plaine, kjer je imela Mary veliko klientelo. K nji so zahajale zlasti žene iz okolice. Nekega dne je Mary presentila svojo črna moža s proročanjem. Dejala mu je, da se ji bo leta 1924 izneveril z mlado, vitko, temnolaso damo. Baje je čitala to v zvezdah, ki nikoli ne lažejo. Točno je opisala zapeljivko, ki ji je bilo baše ime Lucija. Mož se je seveda od srca smejal, toda žena ga je hotela zapustiti, da se izogne razočaranju. Med vožnjo v Pariz je skočila iz vlaka. Mož je skočil za njo in k sreči sta ostala oba nepoškodovana. Toda mlada žena ni hotela ostati pri možu in nekega dne je brez sledu izginila. Mož je pustil pismo, v katerem ga je opozarjala na proročanje in mu želela obilo sreče v novi ljubezni.

Na sodnikovo vprašanje, če bi hotel ženo nazaj, je mož odgovoril, da jo takoj sprejme. Žena je na dejala, da ji niti na misel ne pride vrniti se k možu, ker se je njeno proročanje izpolnilo. V Parizu se je seznanila z bogatim španskim trgovcem Lonzom, s katerim se je poročila, ne da bi povedala, da je že poročena. Toda njeno vedeževanje je zastrupilo tudi drugi zakon. Tudi drugemu možu je proročevala, da se ji bo kmalu izneveril. S proročanjem ga je nadlegovala tako dolgo, da je pograbil palico in jo temeljito pretel.

Užaljena žena je brzojavila svojemu prvemu možu, naj ji prihihi na pomoč. Prvi mož se je pozivu takoj odzval in je v hotelu izbil špancu dva

zoba. Ko sta se oba moža naveličala ravsanja, je podjetna žena izginila in pustila na mizi listek, na kojem je prokovala drugemu možu, da se bo leta 1929 zaljubil v neko lepo damo. Tudi španec zahteva, naj se žena vrne k njemu. Občinstvo se je v sodni dvorani od srca smejalo, zlasti ko je obtoženka položila pred predsednika listek, rekoč: Saj sem proročevala, da bom oproščena.

145 let stara žena

V nekem mehškem mestecu živi Hermenegilda Rogus, ki je stara 145 let. Starša se ne spominja točno, kdaj je bila rojena, pač pa se spominja davnih zgodovinskih dogodkov, kar priča, da ima res za seboj skoro že poltruzno stoletje. Zelo dobro se spominja mehške vojne za neodvisnost od Španie. Spominja se tudi prvega prirodnega pojava, znanega v Mehiki pod imenom aurora borealis. Ta pojav so opazovali v Mehiki začetkom preteklega stoletja. Ljudje so bili zelo prestrašeni, ker so mislili, da se bliža konec sveta.

Bilo nas je 13 deklet, je pripovedovala starša novinarka, in samo jaz sem ostala živa. Po smrti roditeljev sem morala skrbeti za rodbino. Na mali farmi sem morala opravljati vsa težja dela sama. Vedno sem živela v prosti naravi, zdaj pa moram žal čepeti v hiši. Na farmi sem delala nad 100 let in počivala sem samo ob porodih, drugače sem pa imela vedno polne roke dela.

Smrtonosni plin bodoče vojne

Ameriški kemik dr. Hilton Ira Jones je odkril nov strupen plin, ki pomeni za človeštvo največjo nevarnost, če se bo rabil v vojni. Dr. Jones je izjavil, da je ta plin še strašnejši nego levisit. Kdor vdihne le nekaj kubičnih centimetrov tega plina, obleži takoj mrtev. Dr. Jones sam dvomi, da bi v vojni armade ta plin rabile, ker je eno najstrašnejših orožij, kar jih je kdaj poznalo človeštvo. Z njim bi lahko iztrebili cele armade.

Zanimivo sredstvo proti razbojništvu so uvedli v Ameriki. Dr. Diss, ki je bil med vojno glavni kemik v vojnem ministrstvu, je odkril nov strupeni plin, ki se lahko izstrelji iz samokresa. Če bi izstrelili kdo ta plin v dvorani, kjer je polno ljudi, bi v hipu vsi oslepli.

Ogromen meteor v Sibiriji

Meteorološka postaja v Irkutsku je zabeležila pred 20 leti močan potres na razdalji 1500 km. Pozneje se je izkazalo, da je nastal potres na ta način, da se je zaletel v zemljo ogromen meteor in sicer neke v neobjudenem delu Sibirije. Podrobnosti tega redkega kozmičnega pojava so ostale do zadnjega neopisane in šele zdaj sta odšla dva ruska učeniaka, predsednik sibirskega arheološkega društva Sitin in prof. Kulik na kraj, kjer se je meteor zaletel v zemljo. S podporo ruske akademije znanosti sta organizirala znanstveno ekspedicio v neraziskane sibirske pokrajine.

Ekspedicio se je vrnila te dni v Moskvo in je lahko s svojim delom zadovoljna. Sibirsko železnico je zapustila v Tašketu, oddaljenem od Moskve približno 4300 km in prodrla je 600 km daleč v pragozd, kjer je bilo drevo obkrogano, kakor po velikem gozdnem požaru. Kmalu je prišla ekspedicio do velikega močvirja in daleč naokrog je bilo vse rastlinstvo uničeno. Ogromna drevesa so ležala po tleh in vse je kazalo, da je nastala tu elementarna katastrofa. Prof. Kulik je mnenja, da je tehtal meteor 40.000 ton. Na zemljo je priletel povsem v nekakih 120 m nad njo se je razletel na 20 velikih kosov. V njem je bilo mnogo platine, nikla in železa. Ekspedicio je opozorila, da bi se dale iz meteorja dobiti za 400 milijonov rubljev platine. Kosi ogromnega meteora so se zarili 60 m globoko v zemljo tako, da so nastala velika žrela. Zračni pritisk je bil tako močan, da je izruval vse drevice

na razdalji 60 km od kraja, kjer je meteor eksplodiral.

Ekspedicio je dospela do žrel, kjer je ostala deli časa. Do jedra meteora samega ni mogla priti, ker leži v nedostopnem močvirju. Prof. Kulik se napoti v te kraje prihodno zimo, ko močvirje zamrzne in ko bo mogoče hoditi po njem. Ruski učeniaki niso mogli ugotoviti, od kod izvira ogromni meteor. Sodijo pa, da gre za del Pons-Winneckevega meteora, ki je prispel letos 8. junija na 60. stopinji severne širine v bližino zemlje.

Edince

V prejšnjih časih se je dozajalo, da se je rodilo staršem samo eno dete in da so si zaman želeli več potomcev. Zato so prenesli vso skrb in ljubezen na edinca in ga tako razvili, da je postal iz njega nesamostolen človek. Tej vrsti edincev se je pridružila v novem času še umetna vrsta edincev, ki so edinci samo zato, ker se roditelji umetno izogibajo nadaljnjim potomcem. To se prakticira pod pretezo, da za vzgojo več otrok ni dovolj sredstev in da je boljše vzgojiti eno zdravo dete, nego več bolehnih in zanemarenih. Toda ta roditeljska modrost ima svojo slabo stran, kajti ljudje, ki imajo dovolj sredstev za več otrok, imajo večjono samo enega potomca, oni pa, ki živijo v zelo slabih razmerah, jih imajo več. V tem se kaže bolj komodnost premožnih roditeljev, nego njihova skrb za zdravega potomca. In ta slaba stran potomstva je tako občutna, da je malo držav, ki bi si upale zakonitim potom dovoliti omejitev porodov.

Se slabše je, da izvira iz komodnosti roditeljev tudi komodnost edinca. Tako dete je središče pozornosti vsega sorodstva, najbolji pa seveda roditeljev samih. Otroška preveč občudujejo, vsako njegovo željo takoj izpolnijo, dete postane napram svoji okolici objestno, samo pa premalo samostojno, ker je do skrajnosti razvajeno in ker se ne uči stati v življenju na lastnih nogah. Nesamostojno je tem bolj, ker ne pride v družbo, ki je glavni pogoj samostojnosti vsakega človeka. Roditelji dosežejo ravno nasprotno, kar so hoteli. S takim otrokom se kaznujejo sami, ker si ne prihranijo nobene skrbi in nobenega truda, kajti edincu morajo posvečati še več pozornosti in skrbi, nego bi jih imeli, če bi spravili na svet več otrok. Če že imajo roditelji samo eno dete, bi morali skrbeti, da pride v stik z drugimi otroci, da se utrdi in spozna, da so poleg njega na svetu še drugi ljudje.

Ford sprejme 30.000 delavcev

Fordova delniška družba v Detroitu je objavila, da sprejema nove delavce. Do 1. marca jih sprejme 30.000, da ne bo treba tedna v tovarnah, v katerih je bil uveden petdnevni delovni teden, nadaljevati na šest dni. Ob enem zviša Fordovo podjetje proizvodnjo za 20%, tako, da bodo izdelovali Fordove tovornice od 1. marca dnevno 4750 avtomobilov. Število delavcev v Fordovih tovarnah doseže s tem 180.000, kar je celo za ameriške razmere rekord.

Primerna nevesta.

— Prijatelj, pravim ti, ta-le deklina je imenitna. Lena je od sle, povrh pa še prebrisana in pametna ima za dva.

— Ti, to bi bila kot nalašč žena zate.

Dokaz.

Sodnik: Iz česa sklepate, da je bil obtoženeц plian?

Priča: Ker se je prepiral s soferjem.

— To vendar ni dokaz plianosti.

— Je, je, gospod sodnik! Soferja namreč solah ni bilo tam.

Radovedna gospa.

Nova služkinja pripoveduje svoj priateljici: »Le pomisli! Francka, tako radovedna gospodinja, kakor jo imam zdaj, še nikoli nismem imela. Včeraj sem gledala skozi ključnico v ključavnici, a ona je gledala z druge strani.

Orio Vergani:

Založnik mojih sanj

Ko je napisal Carlo Bruffara toliko strani, kolikor jih je treba za cel zvezek, je začel iskati založnika. Če hoče biti avtor pravi avtor, mora biti tiskan. Kdo je še kdaj slišal o avtorju veleznimih rokopisov?

Kdo prav za prav tiska knjige? A kdo vzpodbuja tiskarja k tiskanju in kdo ga plača? Založnik. So pa tudi »tiskarji in založniki« v eni osebi, kakor so »založniki in izdajatelji«. Toda prvi in drugi tiskajo, seveda — za denar. Mladi literat pa išče navadno založnika, ki bi plačal ne le njemu, marveč tudi stroške za tiskanje.

Založnika se najde takoj. Poišče se naslov v adresarju, vstopi se v tramvaj in prispe se pred poslopje, v katerem je založništvo.

Oprostite, je gospod komendatore doma?

Ne, komendatore ni doma. Kakor vidite, se najde založnika takoj.

Sicer je pa bolje, da ga ni doma. Kar izvolite stvar dobro premisliti.

Takoj bi vas odvedli v elegantno pisarno in stali bi pred založnikom, sedečim za pisalno mizo v ameriškem naslonjaču. Mož miroljubne zunanosti vrti palico med prsti.

Klanjam sol

Klanjam se! Izvolite sesti! Želite?

Vedno sem s strahom mislil na to, kaj bi jutri odgovoril založniku, ki bi mi dejal: Klanjam se! Izvolite sesti! Želite? Kajti pred vsem se je treba odločiti, iz kakšnega vidika mora človek presojudati založnika. Ali ima opraviti s trgovcem ali z dobrotnikom? Če je trgovec, bi pričel pogovor nekako takole:

— Torej, prišel sem ponuditi vam kupčijo.

— Prosim.

— Hočete založiti eno mojih knjig?

— Knjigo? Vašo?

— Da, mojo.

— Ah!

Absolutna tišina.

In še enkrat grobna tišina.

Mislite si, da vas založnik tisti hip vpraša: Oprostite, iz česa prav za prav sklepate, da bi bila založba vaše knjige zame kupčija?

Kaj odgovoriti? Zato, ker je »krasna knjiga«, ker je »zanimiva«, ker čutim njeno potrebo, ker »bo zapolnila vrzel v naši literaturi«?

Nikakor ne. Po mojem mnenju ima založnik prav. Kot trgovec bi moral iz svojega poklica izločiti vse, kar se tiče knjižne industrije. Ne smel bi biti založnik. Torej je v našem primeru mladega avtorja založnik nedvomno dobrotnik in sicer obziren dobrotnik.

Založiti prvo avtorjevo knjigo pomeni grozno nevarnost.

Kajti s tem je rečeno vse. Založniki so strašno nezaupljivi napram prvi knjigi vsakega avtorja in prav imajo. Vedno, kadar imajo opraviti z mladim avtorjem, bi radi, da bi založil prvo njegovo knjigo kdo drugi — pravilni založnik, ki ga pa ni mogoče najti. V tem primeru bi bil za pisatelja in založnika edini izhod. Začeti drugo knjigo tako, kakor bi se spodobilo začeti v gledališče prvo reprizo, da se izogne živčanju pri premieri.

Recimo torej, da je založnik dobrotnik.

Stojimo pred njim. Elegantna in stroga pisarna, v dragocenih omarih lepo urejeni rokopisi važnejših del, ki so že založena. Na stenah portreti najdenih pisateljev. V kotu odprta blagajna, polna tisočakov. Bakrorež, predstavljajoč devet muz. Apolonov kip. Na mizi več lavorjevih vencev, znamenjenih pisateljem, ki pridejo v posete. Klanjam se!

Klanjam se, dragi gospod — tako bi moral govoriti založnik — dobrotnik — napisali ste knjigo! Kako morem to vedeti? Toda saj se vam pozna to na nosu, dragi moj. Torej knjigo! Krasno knjigo! Izborni! Tu je rokopis! (Izročim mu rokopis.) Ah, sijajno! Kakšen je naslov? Ah, divno, divno. To je bilo baš potrebno meni, vam, občinstvu,

literaturi. Kako krasna pisava! Čujte torej! Ali, kaj bi se vikala, tikajva se raje! Dovoliš?

Seveda.

Hvala, dragi moj! Govorila sva torej o . . . treh tisočih izvodov? Da, o petih tisočih. Misliš, da bo to zadostovalo? Za vsak slučaj pustimo stavek, da lahko takoj priredimo novo izdajo.

Ali se ti zdi to potrebno?

Seveda, nedvomno. Takoj pošljem rokopis v tiskarno. Stih! stih! To je moja strast. In povrh še heksametri, ki so mi najbolj pri srcu. Ah, trenutek, prosim. Koliko zahtevaš?

Ah, določil rade sam.

Čuj torej. 5000 izvodov po štiri lire je 20.000 lir. Prodajna cena osem lir, za knjigarnarje šest, 5000 izvodov prodanih po šest lir je 30.000 lir, če odštejemo stroške, ki znašajo 20.000 lir, ostane 10.000. Tu imaš 10.000. No, nikar se ne brani.

Hvala, toda . . . kaj pa ti?

Oprost. Na kaj pa misliš! Saj to je vendar za umetnost, za umetnost! Sicer me pa lahko povabiš na turško kavo, če že misliš, da moram tudi jaz nekaj zaslužiti. Si zadovoljen?

Sluga gre po kavo. Ta čas pokliče založnik ravnatelja tiskarne. Pogledaj, Marinoni! Tu je za vas delo. Da ne pozabim, dovolite predstaviti vam. Pesnik . . . eden novih stebrov naše založništva — gospod Marinoni.

Torej, kot rečeno, tu je rokopis. Ročni papir, nove črke, najlepša vezava. Razumete? In pravim vam, požurite se!

Bodite brez skrbi.

Kdaj lahko pridem po korekturo?

Kaj, sam di bi hodil? Saj ti jo pošljemo na dom. S tem si nikar ne belj glave.

Ta čas je sluga prinesel kavo. Srečava jo počasi, vmes pa govoriva o umetnosti in slavi. Ker je bilo dogovorjeno, da plača kavo avtor, se obrne slednji k slugi in mu da tisočak.

Kaj pa počenjaš? Kaj si zblaznel?

Ali nimaš drobiža?

Ne, dragi moj.

Cakaj torej. Menjati tisočak za dve kavi! Jaz plačam. Plačam tudi kavo! Zdaj pa, dragi moj, brez ovinkov. Med prijatelji ne sme biti nobenih ovinkov. Delo me čaka. Zlasi se, kadar hočeš. Na svidenje, dragi moj!

Mladi pisatelj stoji na ulici in stiska v žepu tisočake. Kar zasliši, kako se odpre okno. Založnik maha z rokami in kriči:

Oprost, veš, na nekaj sem pozabil. Na kaj?

Prinesi mi svojo fotografijo. Mnogo mi je ležeče na tem. Na svidenje! In . . . sledi skromen smehljaj . . . oprost, veš, rad bi, da mi napišeš pod fotografijo za spomin nekaj stihov.

Tak je založnik sanj Carla Bruffara. Škoda, da njegovega imena ni v nobenem adresarju.

Ljubljanski Zvon v letu 1929

«Ljubljanski Zvon» nastopa svoje 49. leto. Listu, ki je bil od prvih početkov do danes zvest služabnik slovenskega stvariteljskega duha in čigar notranja rast in razvoj sta bila vedno najzahtevnejši merila rasti in razvoja slovenske književnosti, listu, ki je bil pred pol stoletjem kakor danes prava tribuna vseh resnično svobodnih tvorcev in borcev — pač ni potreba še posebej zagovarjati njegove pomembnosti in njegove eksistence. Ta pomembnost je dana sama po sebi: «Ljubljanski Zvon» se je tekom desetletij svojega obstoja tako organsko spojil z delom slovenske duševnosti, da bi ta duševnost opasno ohromela, ako bi prenehala izhajati. Ko se bo prihodnje leto pisala novotrajna zgodovina lista, se bo šele razodelo, koliko klenega, trajnega in zdravega je na klopčevine v teh petdesetih letih, katerih polovica je prešla že v zgodovino samega; pokazala se bo v strnjem in bistvenih oblikah prava slika slovenske književnosti zadnjih petdeset let; izoblikovali se bodo napori posameznih udeležencev, ustvaritvi slovenskemu svobodnemu naobrazstvu v njegovem jeziku leposlovno-prosvetnem listu, ki bi ustrežal zahtevam časa, s stalno težnjo poglobitve in razširitve in v voljo, približati ga sodobnim, časovno kritičnim, svobodnim literarnim-publicističnim revijam evropskega merila.

Taj volji je ostalo in ostane zvesto tudi sedanje uredništvo. V svetu kreativne duševnosti ni norm in zakonov, ki bi kakor v animalnem in socialnem svetu enako veljavno vezali življenje ljudi; resnično tvornica in plod je samo brezpopojna in absolutna svoboda. Iz te notranje svobode pa ustvarjajo razne osebnosti najrazličnejše oblike, motre svet in njega dogajanje s pre različnih zriših, prihajajoč do raznovrstnih tvorbo, izsledkov in doganj, ki so življenjsko in človeško pomembna vsa, ako so le notranje brezpopojno iskrena, idejno pregeneta, umetniško prekaljena in izoblikovana. «Ljubljanski Zvon» ne more biti v službi kakih ideoloških skupin, kakih miseljske ali naziranske programističnosti, kakih časovnih literarnih, umetniških ali političnih gesel — temveč bodi tudi v bodoče svobodno glasilo svobodnih tvornih osebnosti!

Na teh osnovah bo stal tudi prihodnji letnik «Ljubljanskega Zvona». V vsebinskem pogledu bo list kakor doslej poleg izbranih leposlovij, domačega ter sodobnega inozemskega, gojil predvsem časovno-kritične eseje, ki bo v obliki biografij ali teramentno-polemčnih razprav obračal pozornost evropsko orientiranega sodobnika na pomembnejše osebnosti in dogajanja v literarnem, umetniškem in miselnem svetu naših dni.

V pesniškem delu bodo priobčevali svoje proizvode pomembnejši zastopniki vseh aktivnih pesniških generacij. V pripovedništvu se je letos zaključil roman Jože Pahorja «Serenissima» v svojih prvih delih, ki tvori zavezo nekako celoto. Ta celota vsebuje v glavnem v bujni slikovitosti načrtano ljubezen Justa Golje do patricijke Neve Mocenigove ter tragični notranji zlom te ljubezni «Serenissima» je s svojo barvito fabulistično že letos našla lepo število vnetih čitateljev. Uverjeni smo, da se to število v novem letniku še znatno poveča. Kajti v tretjem in četrtem delu, ki se objavi v prihodnjem letu, se pisateljske in umetniške vrline prvih dveh se občutno stopnjujeta. Čitatelji, ki ljubijo v knjigi dramatično razgibanje dejanja, elementarnost silnih strast, kresanje močnih volj ter bujno prepletenost dogajanja, ki pa vzlic svoji «romantičnosti» očituje avtorjev sodobni pogled na življenje in svet — bodo našli v zadnjih dveh delih «Serenissime» svoje popolno zadoščenje. Dejane dela, ki je vseskozi izredno živo in napeto se vrši v Zadru, na Cipru, beganje po Benetkah in Italiji ter končno pobeg na domačo zemljo, v Karnijske gore. Tudi ta dva zadnja dela tvorita zase nekako organsko celoto.

Poleg romana se priobčijo krajše novele in dramska dela, po možnosti zaključena v eni številki. Pavel Golia priobči svojo dramsko legendo «Kralj brezpravnikov». Anton Novčan prične objavljati nadaljevanje «Celjske kronike», Friderika M. Snuderl, ki se je letos častno uvel v krog pripovednikov «Ljubljanskega Zvona», ob-

javi novelo «Sœur Isabelle» in «Luč brez žarkov». Več krajših del sta izročila uredništvu pisatelja Fr. Bevk in M. Jarc, razen tega so jih najavili še: Jus Kozak, Cvetko Golar, B. Kreft, I. Zorec, Ivan Albrecht, A. Ocvirk i. dr. V pripovednem delu se objavi nadalje nekaj izvirnih potopisnih esejev. Za esejistični del je že poslal uredništvu prof. Janko Lavrin študiji «O romantični mentaliteti» in o Balzacu. Prof. dr. Kidrič aktualna razprava «Frankofili v Napoleonovi Iliriji», ki letos ni prišla na vrsto, izide prihodnje leto. O domačih problemih bodo pisali: O. Zupančič, Fr. Albrecht, B. Borko, dr. K. Dobida, dr. J. Glonar, dr. F. Kozak, A. Lajovic, dr. F. Mesesmel, J. Rozman, J. Vidmar i. dr. O inozemskih slovstvih bodo poročali in razpravljali: o francoski, španski in italijanski literaturi dr. A. Debeljak in dr. St. Leben, o Tolstojem in o ruskem slovstvu doktor N. Preobraženski, o angleški povojni literaturi dr. J. Kelemena. V filozofskem področju bo pisal dr. Fr. Veber; dr. Fr. Cibej bo načrtno predvsem dvoje najzanimivejših sodobnih filozofskih likov, Bergsona in Schellera, pisal pa bo tudi o teoriji in svetovnem naziranju. Publicist A. Prepeluh končno je izročil uredništvu stvarno in zanimivo, z nepristransko objektivnostjo pisan članek o Leninu — O glasbi bosta poročala komponista M. Kogoj in S. Osterc, o drami pa bodo razpravljali B. Kreft, M. Snuderl in Fr. Albrecht. V književnih poročilih bodo razpravljali o domačih delih J. Glonar, J. Vidmar, Fr. Albrecht, B. Kreft, A. Ocvirk, o srbohrvatskih B. Borko, M. Jarc i. dr., v Kroniki pa se bo v kratkih, jednatih poročilih javljalo predvsem o stanju sodobne evropske duševnosti.

List bo tudi v prihodnjem letu imel svoj umetniški priloge, in sicer poleg portretov tudi reprodukcije domačih in tujih mojstrov.

Uredništvo in uprava se hočeta potruditi, da dožene list v formalnem in vsebinskem pogledu do nekega možnega viška, naloga kulturnega občinstva pa je, da s svojimi sredstvi podpre list, ki se more notranje razvijati in poglabljati samo, ako čuti primeren odziv in umevanje v najširših duhovnih plasteh naroda.

«Ljubljanski Zvon» izhaja mesečno in stane celoletno 120, polletno 60, četrletno 30, za inozemstvo 150 Din. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Iskraj v n j b i j r a z v r i e n ,
edin' p a p o d l a n s k i d n e v n i k
v v s e s o v e n i j i

„Slovenski Narod“

Ogasi
v našem listu
imajo največji uspeh!

Naročite se
na najcenejši dnevnik v naš državi

SLOVENSKI NAROD

Mesečna naročnina 12 Din

Zakonska uljudnost.

On: Zdi se mi, da me smatraš za popolnega idijota.

Ona: Popolnega na tem svetu sploh ni.

Knjige Vodnikove družbe za l. 1929

Letošnje publikacije Vodnikove družbe so v vsej meri uresničile željo, da naj družba nudi ljudstvu dobro, zdravo čtivo, ki naj onemogoči vsak »šund«, obenem pa široko množico v mestih in na kmetih prilazni z lepo knjigo. Če so posamezne leposlovne revije pri nas dosegle že tisto stopnjo razvoja, ki zahteva zares izobraženega in umetniško čustvovajočega čitatelja, če so posamezni proizvajalci izbranih avtorjev širokemu narodu včasih manj dostopni, včasih celo tuji, je naš Vodnikova družba poklicana, da skrbi za te široke sloje, za njihovo umstveno in srčno izobrazbo. Pričujoče štiri knjige so v vseh ozirih častno izvršile to nalogo. V prvi vrsti

Vodnikova pratika za l. 1929.

ki ni samo pratika nego nekaj zbornik vsega zanimivega in pomembnega, kajti vsak članek bo našel hvaležnega čitatelja, ki utegne s pridom izčrpati izdatno vsebino in si ohraniti premnogo bistro misel. Pratika nas zveseli že po svoji lepi opremitvi. Meseči so postali vse bolj živi kot včasih. Naš Gaspari jim je preskrbel lične in mične naslovne slike in nariskal nove svetnike, ki jih bo vsak prijatelj starih pratik vesel. Običajnemu koledarju, ki mu je pridanih nekaj strani potrebnih izkazov in navodilo poštnih pristojbinah in podobnem. Sledi zelo obsežen in nepričakovano pestro sestavljen poučni in zabavni del, ki ga je Pavel Karlin večje in spretno uredil v «Listu iz drobne kronike» ti zgovorni urednik pripoveduje o vseh znamenitostih osebnosti, ki so v prošlem letu vzbudile našo pozornost. Prof. Ozvald je prispeval članek o sociološkem problemu naše «Jare gospode» in se s tem dotaknil za nas tako perečega vprašanja službe in poklica. V nadaljnjih razpravah zveš o spiritistih (J. Nardin), o streli in strelovodu (A. Dietrich), o skrivnostnem življenju v naših vodah (V. Levar) o kmečki svatbi na Gorenškem (A. Šiš), o zrakoplovcih (S. Trček), o lužičkih Srbih, o ligi narodov (Dr. P. V. Brežnik), itd.

B. Borko je napisal zanimljivo črtico o velikem Rusu Leo Tolstojem. Jarc skuša čitatelje navdušiti za leposlovje v «Knjigi in čitavi», slikar S. Santel pa je napisal zgovoren članek o ornamentih, ki utegne pozanimati premnogega risarja-samouka. Kako potrebne pa so tudi razprave iz posameznih panog gospodarstva, npr. o reklamah (J. J. Kavčič), o moderni arhitekturi in trgovinstvu (Arh. D. Oman), ali pa poučni sestavki iz zdravništva o umobolnih (dr. F. Dösl), o očesnih boleznih (M. K.), Dr. J. Rus nam je pokazal Jugoslavijo v odnosu do obdajajočih jo držav v Evropi. F. G. pa nas uči spodobnosti in vrlidnosti. Pa tudi kmetu bo ustrezno s člankom o umetniških nojih na vrtu (V. Rohman). Tudi leposlovja ne manjka. Ivan Lah je prispeval svojega Balanta, ki je prav prijetno čitljiv. Toda koliko beril bi moral še naštet! Ta zares prava ljudska članka ni pozabila niti mladih bravcev, ki sta zanje napisali naši vzgledni mladinski pisatelji Jezernikova in Grošleva prav ljubke povestice. In uganke in zmes šalivk, križanka drobšč. Zveš Pratika sama ti nudi čtiva za več tednov.

V borbi za Jugoslavijo

To je knjiga našega državnega razvoja vse od Napoleonove Ilirije, ki je nedvomno pomenila prvi poskus neke naravno-ograničene države, pa prav do zabetka »žke svetovne vojne. Tako delo nam je bilo krvavo potrebno, saj ho šele po tej knjigi naš človek pravilno gledal na prošlost, znal ocenjevati sedanjost in vedel, kam mora stremeti v bodočnosti, da bo temeljito motite.

— Scotland Yardu? — je vprašala. — Imela je navado govoriti skozi nos, kadar se je jezila. — Seveda, seveda. Še tega je treba, da obvestim Scotland Yard! Pravega vruga bi si nakopala na glavo.

— Sai so me odvedli proti moji volji, ugrabljeni smo bila.

— To se vam samo zdi, — je dejala Barnova. — Morali boste ostati tu zelo dolgo. Ubogi vaš mož!

— Deklišno srce je skoro prenehalo utripati. Ali sme upati na rešitev, če ta ženska res verjame, da je blazna in da je Bob Stone njen mož?

— Zatisnila si je z roko usta, da bi ne zakričala, kajti vedela je, da bi vsak dokaz strahu ali bojazni to trdosrčno žensko še bolj prepračal o njeni blaznosti.

— Saj kmalu pride, kaj ne? — je vprašala dokaj mirno. — Kdaj ga pričakujete?

— Čez dva ali tri dni, — je odgovorila Barnova. — Zdaj mi pa povejte, kaj boste jedli.

— Molly je hotela odkloniti vsako jed, po tem je pa spoznala, da bi bilo to nespametno. Potrebno so ji bile vse moči in upala je, da bo mogla preplezati zid ali premagati to žensko. Zato je sklenila jesti, da bi je moči ne zapustile.

— Prinesite mi, kar hočete, — je odgovorila. — Ali smem vstati?

— Barnova je odkevala.

— Da, smete, — je dejala po kratkem razmišljanju. — Toda oblekli se boste raje šele, ko se vrnem.

— Molly je vstala. V glavi se ji je še vedno vrtelo, v ušesih ji pa ni več šumelo. Predno se je oblekla, je bila že pomirjena.

— Morda veste, da ste prišli sem samo v enem čevlju, — je dejala Barnova. — Posodim vam svoje čevlje.

— Prinesla ji je par starih čevljev, ki

Drzen poizkus roparskega umora

V četrtek zjutraj je bil izvršen v Sesvetih pri Zagrebu drzen poizkus roparskega umora, ki je zelo razburil tamošnje prebivalstvo. Rudolf Čapič je ponoči napadel s sekuro svojega gospodarja in dobrotnika, vojnega invalida in poselnika Lulo Frliaka. Frliak se je onesvestil od strahovitega udarca, zločinec se je pa prestrašil in je zbežal neznano kam.

Ko so zagrebški novinarji prišli na kraj zločina, so našli Frliaka z obvezano glavo v postelji. Zglavje in obezava sta bila krvava in okoli žrtve so bili domači posrti in preplašeni. Frliak pa je bil pri zavesti in je izpovedal, kako ga je zločinec napadel.

Jaz sem invalid, je rekel Frliak. V vojni sem dobil strel v trebuh in nisem več okrevljal. Rojen sem v Bjelovaru in sem prišel v Sesvete že pred leti. Tukaj sem se udomačil in se dokopal z delom do posvetstva. Pred kakimi 6 leti je prišel v našo vas Rudolf Čapič, ki se je tudi oženil. Ker je bil pa lenuh, ga je žena zapodila od hiše. Potepal se je po Hrvaškem in se naposled vrnil v Sesvete. Prosil me je, naj njegovo ženo pregovorim, da bi ga vzela zopet v hišo. Ona je delavka v tovarni in zahajala je čisto v našo hišo. Dala se je res pregovoriti in Čapič se je vrnil k nji. Toda samo za tri dni. Žena ga je zopet spodila in jaz sem ga sprejel v službo za hišaka. Dajal sem mu 1500 Din mesečno in še denar za obleko, ker je prišel k nam razčepan in bos.

Predčetršnjim sem odšel v Zagreb in sem dvignil pokojnino ter podporo. Vse skupaj je znašalo okoli 20.000 Din. Ko sem se vrnil domov, som našel hišaka, ki je dremal ob moji postelji. Rekel sem mu, naj gre v svojo sobo. Čapič je pa dremal kar naprej in tako sem ga pustil ter lezel spat. Ponoči sem se zbudil in se čudil, da hišec ne spi, temveč greje čevlje pri peči. V tistem hipu sem začutil strahovit udarec po glavi. Videl sem hišaka, ki je zamahnil s sekuro še drugič. Ker pa ni zadal, se je ustrašil in zbežal.

Orožniki zasledujejo zločinca, ki je hotel umoriti in oropati svojega gospodarja. Luka Frliak je pa odšel v Zagreb v bolnico.

Sokol

— Sokolsko društvo Ljubljana II ima svoj redni občni zbor v soboto 12. t. m. ob 19. uri v telovadnici na realki z naslednjim dnevnim redom: 1. Nagovor starostre. 2. Poročila: tajnika, načelnika, gradbenega odseka, blagajnika, revizorjev. 3. Volitve. 4. Samostojni predlozi. 5. Raznoročiti. — Društveni člani naj se udeležijo polnoštevilo občne zbori!

— 25-letnica sokolovanja dr. Janka Bedekovića. V Skoplju je proslavil tiho in neopazeno 25-letnico sokolskega delovanja v jugoslovanskem Sokolstvu znani, neumorni sokolski delavec brat dr. Janko Bedeković, zdaj upravnik mesta Skopje. — Svoje sokolsko delovanje je začel l. 1903, ko je bil izvoljen v tehnični odbor HSS. Pozneje je deloval v Somboru, Križevcih, Sušaku, Brežicah. Napisal je nekoliko lepih sokolskih knjig in dosti člankov ter je storil mnogo za propagando sokolske ideje. Radi svoje izredne sposobnosti in sokolske poštovanosti ter poštenosti je vršil mnoge važne in zaupne službe; bil je vedno mož na svojem mestu. Nikdar ni pozabil sokolstva, ki mu je še vedno zvest in navdušen sodelavec. Zdaj ima spet važno in zaupno službo v Skoplju, kjer ima pred očmi edino korist naroda in države. Odlčnemu in vztrajnemu sokolskemu delavcu, našemu sokolskemu bratu Janku kličemo na mnoga leta! Zdravo!

Kdo je morilec?

Roman.

Takoj se je spomnila, da je moralo biti v kavi močno opojno sredstvo. Braniti se sploh ni mogla. A misli so se ustavljale samo na malenkosti. Ji je obul čevlje? Čevlji? Tisti hip ji je šinila v glavo srečna misel. Sokrates jo je bil izsledil onj dan po čevlju. Previdno je dvignila nogo, uprla se je z njo ob peto druge in čevlji je padel na tla. Kmalu je začutila, da sedi v avtomobilu. Omahnila je na blazine in zaspala.

Ko se je zbudila, je avtomobil stal. Stone je izmenjavil kolo in srdito klet. Se vedno se ni mogla spomniti, kaj vse se je bilo zgodilo. Spominjala se je samo, da sta prispela zrodaj zjutraj k stari hiši, obdani z visokim zidom, in da jo je nekdo nesel po zapuščenem vrtu. Spominjala se je tudi, da ji je zvrtno odleglo, ko ji je neka ženska pomagala zlesti v posteljo. Potem je trdno zaspala in spala je nad dvajnajst ur.

XXI.

Skrivnostna hiša.

Molly Templetonova se je zbudila s strahovitim glavobolom. Soba je bila tako temna, da oken prvi hip sploh ni videla. Kmalu je pa opazila, da so okna zagrnjena.

Tipala je po nočni omarici, da bi našla vžigalice in svečo, pa ni ničesar našla. Čim je iztegnila roko, se ji je zvrtno v glavi; zastokala je in omahnila na zglavje. Nekdo je pa moral slišati njeno stokanje, kajti stopnice so zaškripale pod težkimi nogami, vrata so se odprla in vstopila je priletna ženska s petrolejko v roki. Bila je visoke, krepke postave, štirorglatega,

ploščatega obraza in srepih oči.

— Kaj bi radi, dušica? — je vprašala na pragu. — Ste lačni?

— Glava me grozno boli, — je odgovorila dekle.

— To preide.

— Pustila je luč v sobi in odšla, toda kmalu se je vrnila. Prinesla je skodelico čaja in skatlico belih tablet. Molly jih je nezaupljivo ogledovala.

— Ne bojte se, ne bodo vam škodile, — je dejala osorno. — Z vami norci je vedno križ. Nепrestano mislite, da vas hoče kdo zastrupiti.

Molly jo je debelo pogledala.

— Norci? — je ponovila presenečeno. — Mislite, da sem blazna?

— Seveda ste. Kaj mislite, da ne poznam znakov blaznosti? Že petin-trideset let nadziram duševno bolne.

Molly bi se bila najraje zasmejala.

— Torej sem blazna, pravite? — je dejala. Vzela je tableto, jo položila na jezik in zapila s čajem.

— Seveda ste blazni. In čim spoznate to, vam odleže. Vsem bolnikom pravim to, — je dejala prijazno. — Če spoznate, da ste, ne boste več blazni. To je znanstveno dokazano.

— Kako dolgo ostanem tu? — je vprašala Molly. — Kje sem?

— Na svežem zraku, na kmetih. Hiša je sicer na samem, toda napačna ni. Tu se boste počutili zelo dobro.

Molly je pogledala na zapetno uro. Bilo je pet.

— Saj je še dan, — je dejala presenečeno.

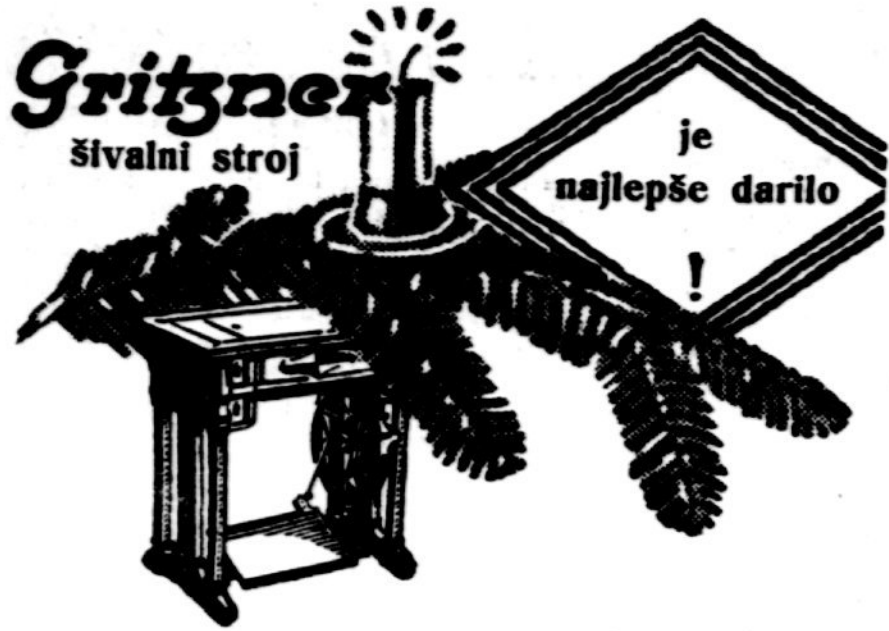
— Da, dan je, — je pritrdila žena.

— Molly je pogledala na zavese.

— Ali smem videti dnevno svetlobo? Objubim vam, da ne storim ničesar, da bi opozorila ljudi-nase.

Barnova je ugaznila luč in odgrnila zavese, rekoč:

— Lahko tudi kričite, kotikor vam drago, pa vas ne bo nihče slišal. Če mislite, da boste imeli ter razgled, se

Gritzner
šivalni stroj
je
najlepše darilo!

Jos. Petelinc, Ljubljana
Tel. 2913 blizu Prešernovega spomenika ob vodi Tel. 2913

Advokat dr. JOSIP KRAPEŽ
37 vljudno naznanja, da je otvoril

PISARNO

v Ljubljani, Tavtarjeva ulica št. 11

Služkinjo
pridno, čedno, za vse, iščem. Zadržanje izključeno. Dunajska cesta 31./I. desno. 35

Velik zaslužek!
Sprejemam zanesljive in sposobne ljudi za prodajo srečk državne loterije za vse kraje države. «Slavija», k. d., Beograd, Skopljanska 5/I. 33

Klobučar. vajuca
poštenih staršev, močnega in zdravega, ki ima veselje do klobučarstva, v starosti 14—16 let, s hrano in stanovanjem v hiši, sprejme takoj Ivan Pretnar, klobučar, Bratslovce. 31

Služinjad
kubariče, sobarice, natakarice, hišne itd. dobre ugaljane službe v Beogradu — ako se oglašuje biro Ekonomija, Beograd, Vasina ulica 11. 30

Služkinjo
izveščano v kuhinji in perilu — dohoda izpričevala, 20—28 let staro, iščem za Ljubljano. Nastop čim prej. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 26

Kupujemo zlato, srebro, platin
in plačamo 1 srebro krono Din 3.60, 2 srebrni kroni Din 7.20, 5 srebrnih kron Din 18.— Prevažamo v pozatele in posrebrene — Tovarna za ločene dragih kovin, Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta št. 8. 110/7

Slike za legitimacije
izdajale nabitre fotografije Hugon Hbšer, Ljubljana, Sv. Petra c. 25. 89/7

Inteligenten mladenič
s perfektnim znanjem srbohrvaščine in nemščine želi primernega mesta. Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Stalno 2803». 36

Želodčno tinkturo
preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekar in Ljubljani. 102/7

RADIO
aparate in sestavne dele od 1 do 8 svetilk v prečni izvedbi. Zadržanje cenik P. 6 od

RADIOBLAŽEK
Beograd, Jakšičeva 11, Telefon 41—88.

Odplačilo na 1 leto dovoljeno.

Oglejte si največja dvokolesa, motorje, šivalne stroje, otroške vozičke novih modelov, male avtomobile, pnevmatiko, naložene. — Ceniki franco. Prodaja za obroke.

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovsk. c. 4.

INVENTURNA PRODAJA

angleških in čeških strojev
za oblike vseh vrst suknje, poudarke, plašče itd.
pri turški NOVAK Ljubljana
od 7. do 20. 1. m. na KONGRESNEM TRGU 15
Obiščite! Ne zamudite! Do 40% prihranite!
Ostanke za posredno ceno!

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

GRAVZA

Gradska tvornica vagonov in strojev
deln. družba prej JOH. WEITZER.

Dieselovi motorji

s kompresorjem ali brez njega, od 30—3000 HP. Majhni obratni stroški. Mnogo priznanj. Brezplačna posadila in ponudbe potom naših zastopstev.

Beograd: Ing. O. Meinhard.
Knez Mihailova 49

v Zagrebu: „Snop“ Hrvatsk
Gospodarsko-Prometna Zadruga, Gajeva ulica 32

Dijašk m roditeljem, privatn m in rednim dijakom srednjih šol

Profesorji privatne šole «Hajdukovič» so pričeli z vpisovanjem za novi tečaj (junjski rok). V tej šoli, ki deluje že čez 30 let, se jamči vsakemu dijaku za uspeh, ker poučujejo najposposnejši in najizkušenejši profesorji.

Šola ima tečaj:

- 1) ZA PRIVATNE UCENCE (-KE), ki žele dokončati privatno gimnazijo in napraviti maturo. V enem tečaju, ki traja 4—5 mesecev, lahko dovrše dva ali več razredov gimnazije.
- 2) ZA REDNE UCENCE (-KE) državnih gimnazij, ki so izključeni iz državne gimnazije po katerikoli členu zakona o srednjih šolah, kakor tudi tisti, ki mislijo, da bodo izključeni koncem II. trimesečja, lahko sigurno nadomeste izgubljena leta in nato nadaljujejo šolanje v državni gimnaziji.
- 3) ZA UCENCE (-KE) DRŽAVNIH GIMNAZIJ, ki se čutijo slabe ter oni, ki žele prej dovršiti šolo, lahko to sigurno dosežejo na tej šoli.
- 4) ZA UCENCE, ki žele, da do leta stopijo v vojno akademijo. Oni učenci se poleg priprave za razrede, ki jim še manjkajo za vstop v vojno akademijo, pripravljajo iz gradiva za sprejemni izpit.
- 5) ZA UCENCE (-KE), ki žele iz raznih strokovnih šol prestopiti na gimnazijo, ter oni, ki morajo položiti razne dopolnilne izpite, zlasti dovršeni realci iz latinskega jezika.
- 6) ZA URADNIKE, TRGOVCE, OBRATNIKE IN DELAVCE, ki jim je potrebna gimnazijska izobrazba. V enem tečaju lahko dovrše po dva in več razredov in si tako zagotovijo bodočnost. Ti udeleženci se morejo pripravljati tudi z dopisnimi predavanji, ne da bi morali zapustiti stanovanje in službo. Takim učencem se pošljejo prevodi iz vseh jezikov s slovniškimi in sintaktičnimi pojasnili, izdelane in razložene matematične in geometrijske naloge, predavanja iz drugih predmetov itd.

Roditelji, ako želite, da vaše dete dovrši razred, za katerega se pripravlja, vpišite ga takoj v to šolo. Ne dajte, da bodo zastoj vaš trud, stroški in čas, ako daste deco za pripravljanje kamorkoli drugam.

Ta šola je za to leto angažirala 20 najposposnejših profesorjev, katerih zmožnost in delo jamči za uspeh dijakom, s katerimi delajo.

Pogoji so jako ugodni. Siromašni učenci dobe velik popust. Predavanja so dnevna in večerna. Večerna predavanja so za udeležnike, ki so čez dan zaposleni in ne morejo obiskovati dnevnih predavanj. Delo traja 4—6 ur dnevno.

Za učence iz notranjosti obstoji penzionat pod strogim nadzorstvom profesorjev. Ti učenci se morajo preje prijaviti.

Predavanja se prične 1. februarja t. l.

Podrobnejša obvestila daje in vpisuje vsak dan

D. POPOVIČ, Njeguševa 43 (kod Slavije), BEOGRAD. — Telefon 16—63.

Zadnji dnevi

za nakup srečk
žrebanje že dne
7. januarja

Dobe se
v Ljubljani:
oglasni oddelek »Jutra«
Prešernova ulica 4
in ekspozitura »Jutra«
v Šiški.

v Mariboru:
podružnica »Jutra«
Aleksandrova c. 13

v Celju:
podružnica »Jutra«
Kocenova ul. 2

Ne zamudite!

Puškar F. K. KAISER
LJUBLJANA, Kongresni trg št. 9
kupi in prodaja stare puške, samokrese, ter prevzame iste v komisijno prodajo.

Najprimernejša darila so:

volnene in flor. nogavice, triko, perilo, puloverji, žepni robot, saramalce, kravate, srpnice, ovrtniki, ročne torbice, aktovke, dežniki, toaletna mila itd.

JOS. PETELINC, Ljubljana
Tel. 2913 blizu Prešernovega spomenika ob vodi Tel. 2913

Za dom!
za šivilje, krojače, čevljarje itd.

STOEWER
šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja omili (obliži) vso (tudi) trpa perila in nogavice. Brez vsakega premikanja ploče in druge je stroj v minuti pripravljen ali za vesenje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Poleg vseh prednosti, ki jih zagotavlja šivalni stroj STOEWER, je tudi najcenejši.

Ne zamudite zgodnje prilike in oglejte si to vrednost pri

Lud. Baraga,
Ljubljana, Seidenburgova 6. I.

Brezplačen posk. v vesenju, rabi aparatov itd. — Ugodno plačilo pogoj — 15letno jamstvo.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

PREMOG domači in tujerazni za domačo kurjavo in industrijske vrste

KOVAŠKI PREMOG vseh vrst

KOKS (kovinski, plavžarski in plinski)

BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/I.

Razpis

mizarskih, ključavničarskih, steklarskih, vodoinštalacijskih, elektroinštalacijskih, pleskarskih, soboslikarskih, strelovodnih del za

zgradbo novega šolskega poslopja v Zgornji Šiški pri Ljubljani.

Podatki, pojasnila, načrti, splošni in posebni pogoji so proti odškodnini na razpolago pri podpisnem krajevem šolskem odboru vsak dan od 5. januarja 1929, dalje od 9.—12. ure v občinski pisarni v Zgornji Šiški. Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti najkasneje do 12. januarja 1929, opoldne na naslov: «Krajevni šolski odbor Zgornja Šiška» v zapečatenem zavitku z označbo: «Ponudba N. N. za X delo pri zgradbi nove šole v Zgornji Šiški».

Krajevni šolski odbor v Zg. Šiški.

Iščemo osebe

za vodstvo podružnice. Posebnega znanja, kladišča ali obratne glavnice ni treba. Mesečni dohodki okoli 150—200 dolarjev. Vprašanja pod

„THE NOVELTY“

na
VALKENBURG, LIMBURG, HOLLAND.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Modeli e vsakovrtni kredite, eskontira menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančni strogo spoštuje vse pogoje. Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše. Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne stele za obroke pod zelo ugodnimi pogoji.